Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-hээ гарана | № 224 (14335) | 1976 оной сентябрийн 23, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

БҮХЫ ОНЬҺОН ТЕХНИКЭЕЭ БҮТЭЭСЭТЭЙГЭЭР ХҮДЭЛГЭЕ!

ТҮРГӨӨР, ГЭЭЛТЭГҮЙГӨӨР

Эдэ үдэрнүүдтэ манай Хурамхаанай аймагай таряан ажалай хүдэлмэришэд тэжээлэй ургамал хуряажа, паарай харууhалгада мүн ехэ анхаралаа табилсана. Буртаг убhанhөө паарые сэбэрлэхэ талала хэрэгтэ дүшөөд трактор табигданхай.

Аймагта туйлай халуун ган гасуур болоhонпоо уламжалан, ороohото болон тэжээлэйшье ургамал ехээр гэмтэhэн байна. Тиигэбэшье манда бии байгаа 26 мянган гектар ороohото ургамалай hолоомоной набтар, hүүлэй хура бороодо дороhоо хэнзэлжэ ургаhан. тиихэлээрээ жэгдэ бэшэ байха бүринь хуряалгын хүдэлмэри хүшэр, орёо бэрхэ болоно.

Энэ бэрхэшээлые, хуряалгын ажалые бодомжотой, hайн эмхидхэлээр лэ дабаха зорилготойбди. 1976 ондо таряа хуряалгые эмхидхэхэ хэмжээнүүд тухай КПСС-эй обкомой бюрогой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые хүтэлбэри болгон, ажа:ынууд комбайнуудаа бэлдэхэдээ, набтар таряа хуряахаар тэрэнэй мотовилын аппараг, hолоомо суглуулха түхеэрэлгэ зохидоор тааруулжа, бусад узелнуудай нүхэ hүбынь hайнаар бүгэлөө.

Набтар, шэнгээр ургаhан таряае комбайнаар сэхэ хуряажа абанабди. Нэгэшье хоолосой комбайнай хажуурта абтангүйгөөр үлэхэгүйнь тула комбайнууд эгээл аалин скоростьдо ябуулагдана. Энээнэйнь зэргээр тааруулжа, ажалай бүтээсын нормо, ажалай түлөөhэн тогтоогдоб. Бүхы 13 полевой стангуудтамнач онь hожоруулагдамал тоогууд хүдэлнэ. Тиихэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ЗАВ-10 тэн хахад хубинь хуряагдахаар, нүгөөдэ хубинь хуряагдаха аргагүй болотороо гандаhан гэжэ тодорхойлогдонхой. 4276 гектарай кукуруза хуряагдаа.

Ороohо таряанай гандангы түхэлэй ороohо сэбэрлэдэг пункт ябуулагдана. Шииг ехэтэйгээр орohон ороohо хатааха, сэбэрлэхэ хүдэлмэришэд, мүн гар зэр зэмсэгүүдшье гүйсэд бии. Городой ажалшад, илангаяа авиазаводой хүдэлмэрилэгшэд таряа хуряалгада олооро хабаадажа, ехэ туhаламжа хүргэнэ. 60-аад мянган центнер ороohон тоогуудта оруулагдаха гэжэ багсаанабди. тэрэнэй эрхим hайн ороohыень илгажа үрэhэн болгожо хадагалха зорилго табинабди. Бүхы машинануудаа хэрэглэжэ ороohо хуряалгатай хамта hолоомо хуряалга ябуулагдана, малай фермэнүүдтэ буулгагдана. 10000 гектар газарта зябь хахалагдаха байна.

Г. БАЛДАНОВ.
Хурамхаанай аймагай хүдөө ажахын управлениин ахамад агроном.

МИНУТАШЬЕ ҺААТАНГҮЙ

Таряа хуряалга колхоздомнай түлэг дундаа ябажа байна. Һүүлшын дүнгүүдэй ёhоор бүхыдөө 19 мянган центнер ороohон сохигдоо.

Энэ жэл сагай уларилай таряа хуряалгада таарамжатай байhан дээрэhээ ажахымнай дүрбэн бригадын комбайнернууд эдеэшэhэн шэнэтэй полиинь бэдэрэн, [illegible] хадажа эхилhэн. Тиимэhээ зарим бригада комбайнууд гээгдэжэ, сентябрийн 6—7-ноор манай поли дээрэ гараhан.

Мүнөө колхозой тарялан дээрэ долоон комбайн шэнинсэ баалалан сабшана. Үшөө 17 таряан далайн онгосонууд эдеэшэhэн ороohотой баалнуудые суглуулан сохино, сэхэ хадана. Мянган гектарhаа дээшэ таряан сабшагданхай. Эндэ оролдосотой комбайнер Юрий Петрович Ли-Фу табан үдэрэй туршада 200 гектар таряа сабшажа, колхоз соогоо эрхимлэнэ. Хүдэлмэриин түрүүшын табан үдэрэй hаяхан согсологдоhон дүнгүүдэй ёhоор ажахын III тракторно-таряан ажалай бригадынхид 10 мянган центнерhээ дээшэ алтан таряа хуряагаад байна.

Таряанаймнай ургаса мүнөө жэл нёдондонойхиhоо доошо бэшэ. Тиимэпээ 64 мянган центнерhээ бага бэшэ алтан шаргал ороohо ажахынгаа амбаарта хадагалхабди гэhэн социалис уялгаяа лаб дүүргэжэ, гүрэндөө 15 мянган центнер hайн шанартай ороohо худалдаха түсэбөө бэелүүлхэ дүүрэн арга боломжотойбди. Гадна аймагайнгаа Калининай нэрэмжэтэ колхозой таряашадай абаhан социалис уялгануудтай танилсаад байхадаа өөрынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, таряа хуряалгаяа хүдэлмэриин 20 үдэрэй туршада дүүргэхэбди гэhэн шиидхэбэрeэ бэелүүлхын тула манай колхозой механизаторнууд мүнөө час, үдэр бүхэнөө гүйсэд хэрэглэжэ ажаллана. Таряа хуряалгын халуун хапада эрхим ажалаараа шалгаhан III отделениин комбайцер Павел Иванович Акатов туhалагшатайгаа хамта 3 мянган центнер ороohо сохинхой. Гэхэ зуура туhалагшань Андрей Кузьмич Иванов сүлөөтэй сагтаа машина жолоодожо, ороohо поли дээрэhээ зөөдэг юм. Гадна IV бригадын комбайнер Георгий Митрофанович Пантелеев үсөөн үдэрэй туршада 1.000 центнер таряа сохиhон байна. Таряа хуряалгын хажуугаар ажахы дотор 8 трактор намарай паар хахална. Үнгэрhэн хэдэн үдэр соо 200 гектар газар элдүүрилэгдээ.

Д. КОРШУНОВ,
«Рассвет» колхозой парткомой секретарь.
Бэшүүрэй аймаг

Яруунын аймагай Нарhатын совхоздо үнинэй дүн дүршэлтэй болоhон жолоошон Фёдор Ильич Морозов хүдэлдэг. Тэрэ поли дээрэhээ ороohоной тоог хүрэтэр үдэртөө хорёод эрьесэ хэжэ, бэшэнэйнгээ дунда онсо шалгарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой мэдээжэ жолоошон Фёдор Морозов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ФОТОРЕПОРТАЖ. МҮНГЭН ДОБУУН ДЭЭРЭ

Санагын үргэн гол... Ав[illegible]инын дардам харгыгаар ябахада, алишье талада үндэр аад, ута hүринь жэрылдэн харагдана. [illegible] хуряалгын хүдэлмэри дүүрэнтэжэ байбашье, тэндэ хүнүүдэй hүри байхань, трактор болон комбайнуудай hубарилнь харагдана. Үбhэ хуряалгада комбайн яагаад хүрэгдэнэб гээд зарим нэгэн асуужа болохо. Эндэ онсо шалгаатай ажал таряа хуряалгын комбайнаар хэгдэжэ байна гээд тэмдэглэе.

Мүнгэн добуун... Иимэ нэгэ ехэхэн сабшалан Санагада бии юм. Урдань эндэ гектарай 5—6 центнер үбhэ [illegible] сабшалан байhан. Дүрбэн жэлэй саада тээ тэрэ сабшалан үндэhөөрөө hайжаруулагдажа, олон жэлэй сибириин волоснец гэжэ ногоон таригдаhан байгаа. Хойто жэлынь — 1974 ондо гектар бүриhөө 18, үнгэрэгшэ жэлдэ — 17 центнер эрхим шанартай үбhэн абтаа. Энэ хабартаа тэрэл ногооной [illegible]hэн нэмэгдэжэ таригдаhан юм. Тиимэhээ байгша жэл гектар бүриhөө 20—21 центнер үбhэ абтахаар бэлдэгдэжэ байна.

Мүнгэн добуунда хүрэжэ ерэхэдэмнай, СКД-5 түхэлэй комбайн, МТЗ түхэлэй трактор харагдана. Комбайнай [illegible]гаар ашаанай машина ябана. Комбайнай сорhоо автомашинын кузов таряан шэнги юумэн гоожоно. Ёhотой таряанай поли ябаhандал харагдаха [illegible] сабшалан. Энэ сабшалан сибириин волоснец гэжэ олон жэлэй ногоонhой үрэhэ хуряажа байhан үе гээшэ. Энэл ажалда таряанай комбайн хэрэглэгдэнэ бшуу.

— Энэ жэлдэ олон жэлэй ногооной ургаса илангаяа Мүнгэн добуунда урданайхиhаа hайн. Эндэ ажаллаhан Дамдин Доржиевич Бадмаевай хүтэлбэрилдэг оньhожоруулагдамал звеногой коллектив үбhэ хуряаха түсэбөө дүүргэхэ ёhотой. Тэрэнэй участогай 80 гектар сабшаланhаа сибириин волоснецэй үрэhэ хуряажа байнабди. Энэ талмайhаа 100 центнер үрэhэ абаха зорилготойбди. Мүнөө 60-аад центнер болоо, — гэжэ Санагын совхозой партийна организациин секретарь Александр Дашиевич Цыбиков хөөрэнэ.

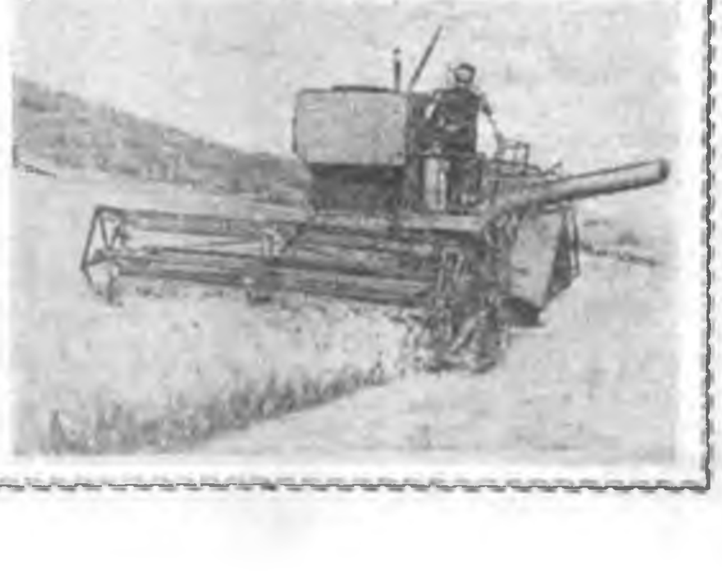
Ногооной үрэhэнэй хуряагдаhан сабшалан дээгүүр hолоомон шэнги бухалнууд эндэ тэндэ харагдана. Иимэ бухалнууд үсөөн байба. Ушарынь юуб гэхэдэ, үрэhэ хуряахадаа ногооной үзүүрхэниинел хяргаад гарашана бшуу. Доронь үбдэгсөө хухэ ногоон үлэнэ. Бүхы участогай үрэhые хуряажа абаад, мүнөө байhан бухалнуудаа суглуулаад, тракторай косилка табижа, үлэhэн ногоониинь унагаагдаха юм. Тэрэнь шэмэ hайнтай үбhэн болохо байна.

Захааминай аймагай Санагын совхозой Мүнгэн добуунай сабшалан дээрэ олон жэлэй сибириин волоснец гэжэ ногооной үрэhэ хуряалга түлэг дундаа ябуулагдана. Һүүлэй табан жэлэй туршада энэ совхоздо 1 000-аад гектар намаг налхитай, ургаса багаар үгэдэг бэлшээрич, сабшалангаи газар hайжаруулагдажа, олон жэлэй ногоон таригдаhан байна. Тэрэнэй ашаар урданайхиhаа холо ехэ тэжээл бэлэдхэгдэдэг болоо.

Б. ВАНЧИКОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: совхозой партийна организациин секретарь А. Д. Цыбиков (зүүн гарта) ахамад инженер В. И. Доржиев хоёр сибириин волоснецэй үрэhэ хаража байна; СКД-5 түхэлэй комбайн сабшалан дээрэ; совхозой бэрхэ механизаторнуудай нэгэн комбайнер Максим Дашиевич Бабалаев.

П. ЖАПОВАЙ фото.

УРГАСА ХУРЯАЛГЫЕ УЛАМ ТҮРГЭДХЭЕ

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ТАРЯАНАЙ УРГАСА ХУРЯАЛГЫН, НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ 1976 оной сентябрийн 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Тарялан хадалгань	Хуряагдажа абтаhаниинь	Гектар бүриhөө абтаhан ургаса (центнерээр)	Хартаабха хуряалга	Намарай паар хахалалга
Баргажанай	56	49	9,1	64	41
Бэшүүрэй	61	61	12,7	40	34
Зэдын	56	70	7,2	31	33
Яруунын	36	64.	7,6	72	22
Загарайн	44	80	7,3	73	52
Захааминай	59	44	6,8	53	52
Кабанскын	64	63	13,9	47	45
Хэжэнгын	51	62	6,3	81	19
Хурамхаанай	27	58	4,7	56	25
Хяагтын	64	64	11,3	47	31
Мухар-Шэбэрэй	68	35	11.7	64	38
Прибайкалиин	46	91	8,4	49	29
Хойто-Байгалай	57	25	7.3	38	69
Сэлэнгын	34	54	7,4	68	27
Түнхэнэй	55	48	9,3	61	36
Улаан-Үдын	45	65	8.8	76	51
Хорийн	70	39	7.8	95	57
Республика дотор	53	57	9,4	62	36

Байгша оной сентябрийн 20-ной мэдээгээр республикын ажахынуудта бүхыдөө 324.642 гектарай таряан хадагдаа гэхэ гү, али бүхы ургасын 53 процент хүлhөө буулгагдаад байна. Тиихэдэ хадагдаhан таряанай 57 процентнь хурлагдажа абтаа.

Нигээд срэхэдээ, ажахынуудта үшөө 290,2 мянга гаран гектар таряан ургаатаяа hууна. Харин нёдондо энэ үедэ таряанай ургасын 70 шахуу процентнь хадагдаад байгаа.

Энэ жэлдэ хадалга хуряалга хоёрой хоорондо горитой забhар гаргагдана. Мүнөө колхоз, совхозуудта аяар 139,1 мянган гектарта хадагдаhан баал хуряагдажа абтаагүй. Илангаяа Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй, Хорийн аймагуудта нилээд ехэ газарта хадагдаhан баал хуряагдаагүй хэбтэhээр.

Сентябрь соо түрүүшээр олонхи аймагуудта хура бороо орожо, таряа хуряалгые нилээд гэдэргэ татаа аабдаа. Гэбэшье hүүлэй үедэ хаа хаанагүй сэлмэг дулаан үдэрнүүд тогтожо, ургаса хуряалгые эрид түргэдхэхэ арга боломжо гүйсэд байгаа. Энээнииe hамбаашалан, Бэшүүрэй, Кабанскын, Хорийн, Хяагтын аймагуудай зарим ажахынууд hүүлэй недели соо горитой таряа хадажа үрдеэ. Мүн энэ үе соо Хяагтын, Прибайкалиин аймагууд хадагдаhан баалайнгаа 70—91 процентые суглуулжа абаба.

Гэхэтэй хамта Яруунын, Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Загарайн аймагуудта таряа хуряалгын хүдэлмэриин эршэ үшөөл hула байhаар. Жэшээнь, Яруунын аймагай Тулдуунай, «Юбилейный» совхозууд бүхы таряанайнгаа hаял 37—38 процентые хадаад, хурягаад байна. Зэдын аймагай олонхи ажахынууд энэ жэлдэ ургаса хуряалгаяа аали нобшоор ябуулна. Аймаг соо hүүлэй долоон хоногто оройдоол 9 мянга гаран гектар таряан хадагдаа, 5759 гектарта баал суглуулагдажа сохигдоо. Энэ янзаараа хүдэлбэл, аймагайхид үлэгшэ таряагаа үшөө 20 гаран хоног соо хуряаха болоно. Теэд саг хүлеэхэгүйл.

Мүнөө жэлдэ колхоз, совхозуудай гүрэндэ 102 мянган тонно таряа худалдаха түсэбтэй. Эдэ үдэрнүүдтэ бүхыдөө 19,8 мянган центнер ороohон бэлэдхэлэй пунктнуудта оруулагдаа гэхэ гү, али түсэб 23 процентдэ хүргэгдэбэ. Бэшүүрэй, Хяагтын, Кабанскын аймагууд таряа хуряалгын түрүүшын үдэрhөө гүрэндэ ороohо худалдаха хүдэлмэриие эршэтэйгээр ябуулжа түсэбөө 53—70 процент дүүргэнхэй. Харин ороohо гаряа яhала ехээр сохижо абаhан Мухар-Шэбэрэй, Зэдын, Түнхэнэй, Загарайн аймагууд түсэбөө оройдоол 6—7 процентдэ хүргөө.

Хэнэйшье мэдэhээр, таряа хуряалга гээшэмнай шадаал hаа богони болзор соо дүүргэгдэхэ ёhотой ажал болоно. Эдсэгээ хүсэhэн таряае нэгэшье үдэрөөр хожомдуулжа хуряагаа hаа, олохон центнер ороohон дэмы хосорхо байна. Гадна нигээд зарим газарта эртын саhан орожо, ургаатай байhан таряае дараха аюул тохёолдуулжа болохо. Тиимэhээ ургаса хуряалгада хабаадалсажа байhан хүн бүхэн урдахи ехэ харюусалгаяа ойлгожо, комбайн, машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэн, наратай сэлмэг үдэрэй час, минута бүхэниие дүүрэнээр хэрэглэхын түлөө тэмсэхэ ёhотой.

Энэ жэлэйнгээ ургаса хуряахатаяа хамта түрүү ажахынууд ерэхэ жэлэй ургасада hаналаа табин, хуряагдаhан таряалангаи hолоомые дары суглуулжа абаад, намарай паар саг соонь ехээр хахалха гэжэ оролдоно. Тусхайлбал, Кабанскын аймагай «Шергинский», Оймоорой, Байгалай совхозууд тус тустаа 2885—3358 гектар намарай паар хахалаа. Харин тиихэдэнь хахалхаар газаран яhала ехэ байбашье, Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын, Хүдэриин, Загарайн аймагай Эрхиригэй совхоз, Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхоз, Зэдын аймагай «Октябрьский», Хэжэнгын аймагай «50 лет Октября», Сэлэнгын совхозууд бүри hаянайл намарай паар хахалжа эхилээ.

Гадна эдэ үдэрнүүдтэ хартаабхын, овощой ургасые хаа хаанагүй түргэнөөр хуряажа абаха шиидхэхы үе оробо.

ДҮРЭ ЗУРАГУУДЫЕ БУУЛГАЛГЫН ТҮГЭСХЭЛЭЙ СЕАНСНУУД

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ЦЕНТР (ТАСС). Космонавтнар Валерий Быковский, Владимир Аксёнов «Союз-22» гэжэ онгосо дээрэхи хүдэлмэрсэ үргэлжэлүүлжэ байна.

Экипажай ажалай ээлжээтэ үдэр сентябрийн 21-дэ Москвагай сагаар 4 час 50 минутада эхилээ. Газар дэлхэйн нюур талын фото-зурагуудые буулгаха түгэсхэлэй сеанснууд эмхидхэгдээ. Дунда Азиин, Казахстанай, Зүүн Сибириин, СССР-эй Европодохи хубиин районууд дээрэ тиимэ юумэн хэгдэнэ. Урда тээнь Германиин Демократическа Республикын газар дайдын, тэрэшэлэн Магаданска, Эрхүүгэй областьнуудай Яхадай. СССР-эй Европодохи хубиин зүүнхойто нютагуудай. Прибалтикын союзна республикануудай фото-зурагуудые буулгаhан байгаа.

Нюдөөрөө хаража зүг шэглэл тодорхойлхо элдэб приборнуудые хэрэглэн. онгосые гараараа залан ябуулхаар онол аргануудые тодорхойлхо техническэ туршалганууд энэ үдэр хэгдээ.

Онгосо дээрэhээ дамжуулагдаhан элидхэлнүүдые, телеметрическэ мэдээсэлэй мэдээнүүдые шэнжэлhэнэй ёhоор, замбуулинай онгосын оньhон түхеэрэлгэнүүд hаадгүйгөөр хүдэлнэ.

Экипажай хоёр гэшүүнэй бэе махабад, тамир тэнхээн hайн ябана.

ҺАЙН СУРТАЛТАЙГААР ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

Дээдэ hургуулинуудай ниитын эрдэмэй кафедрануудые даагшанарай бүхэсоюзна зүблөөн сентябрийн 21-дэ Кремлиин Ехэ ордон дотор нээгдээ.

Оронои дээдэ hургуулинуудай ректорнүүд, партийна организацинуудай секретарьнууд, эрдэмтэд-обществоведүүд, союзна республиканууднай Компартинуудай ЦК-нуудай, партиин крайкомуудай ба обкомуудай эрдэм наукын, hургуулинуудай таhагуудые даагшад, союзна республикануудай дээдэ ба тусхай дунда hуралсалай министрнүүд, түбэп соёл сурталай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

КПСС-эй ЦК-гай Эрдэм наукын ба hургуулинуудай таhагые даагша С. П. Трапезников зүблөөе нээгээ.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин «КПСС-эй XXV съезд ба ниитын эрдэмэй кафедрануудай зорилгонууд» гэhэн элидхэл хэбэ. Тиихэтэеэ хамта зүблөөндэ хабаадагшадые КПСС-эй Центральна Комитедэй үмэнэhөө амаршалаад, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй зүгhөө тэдээндэ үнэн зүрхэнэй амар мэндэ, hайн hайхан хүсэлэнгүүдые дамжуулаа.

СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент П. Н. Федосеев «КПСС-эй XXV съезд ба ниитын эрдэмүүдэй талаар хэгдэхэ научна шэнжэлгэнүүдэй зорилгонууд» гэhэн элидхэл хэбэ.

Зүблөөн үргэлжэлhөөр.

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН СЕССИ

НЬЮ-ЙОРК (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко түрүүтэй Совет делегаци ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXI сессидэ хабаадахын тула Нью-Йорк ерэбэ.

А. А. Громыко эндэ ерэhэн дары хэблэлдэ зорюулhан мэдүүлгэ хэхэдээ, нигэжэ тэмдэглээ: зарим бүлэглэлнүүдэй зүгhөө эсэргүүсэлтын хэгдэбэшье, ООН-ой Генеральна Ассамблейн урдахи сессиhээ хойшо үнгэрhэн хугасаа соо шахардуу байдал hулаpуулгын политика өөртөө зам гаргажа үргэлжэлөө. Энэнь зайлашагүй үзэгдэл болоно. Юундэб гэхэдэ, гүрэнүүдэй амгалан ёhоор зэргэ оршолгонсо, хани холбооhоо, асуудалнуудые хөөрэлдөөнэй гуримаар шиидхэлгэhээ үлүү hайн арга ракетно-ядерна үе сагта байхагүй.

Гэхэ зуура дайнай аюулые зайсуулха зорилго хүсэд бүрин шиидхэгдээ гэжэ үшөөл хэлэхын аргагүй байhаниинь гэмшэлтэй. Үрдилдэн зэбсэглэхэ ябадал үргэлжэлхэhөө гадна, бүри эршэтэй боложо байнхай. Шахардуу байдалаи ба зэрэшэлдөөн хёморооной аюултай гуламтанууд дэлхэйн бүмбэрсэгэй хэдэ хэдэн районуудта усадхагдаагүй байhаар. Гэхын дашарамда, хүсэрхэлгын ба дура зоргоороо аашалалгын үзэгдэлнүүдые уласхоорондын харилсаанhаа үндэhөөрнь усадхан зайсуулхын тула шухала бүхы юумэн хэгдээ гээшэ гү?

Оролдолго хүсэлэлгэ гаргахаар юумэнүүд Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида бии. Эдэнниие шиидхэлгэhээ дүлдыдаха асуудалнууд арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлгын, бата бэхи тааруу эб найрамдал хангалгын асуудалнууд Генеральна Ассамблейн нээгдэхэсэ байгаа сессиин гол анхаралда байха ёhотой гээд Советскэ Союз тоолоно. Энэ хадаа үрдилдэн зэбсэглэлгые болюулжа, буу зэбсэгүүдые хуряажа захалха зорилго болоно. Энэ хадаа хүсэ хэрэглэлгые, гү, али хэрэглэлгын аюулые хуули бусада тоолохоор оршон байдал гүрэнүүдэй хоорондын харилсаанда тогтоохо ябадал болоно.

Советскэ Союз тушаа хэлэбэл, манай гадаадын политика эдэ арюун hайхан зорилгонуудые бэелүүлхэ ябадалда зорюулагдадаг байhан юм, байнашье. Эдэмнай — КПСС-эй XXV съездын гадаадын-политическэ шиидхэбэринүүдэй удха, арадуудай амгалан тайбан байдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө, сүлөөтэ, бэеэ дааhан байдалай түлөө эдэнэй саашанхи тэмсэлэн программын удха болоно.

Эб найрамдал ба уласхоорондын харилсаа холбоо бэхижүүлхээр шиидхэбэринүүдые эндэ баталан абалгада туhа хүргэхэ хүсэлтэйгөөр Генеральна Ассамблейн XXXI сессидэ хабаадахаяа ерээд байнабди.

А. А. Громыко Нью-Йоркын хүн зондо, Америкын Холбоото Штадуудай бүхы граждании уудта эгээн hайн хүсэлэнгүүдые дамжуулба.

Тэрэшэлэн Украинын ССР-эй, Белоруссиин ССР-эй делегацинууд Нью-Йорк ерээ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXI сесси нээгдээ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXI сесси сентябрийн 21-дэ эндэ нээгдээ. Энээндэ 144 ороной түлөөлэгшэд хабаадана. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Совет делегациие толгойлно.

Мүнөө сагай уласхоорондын байдалай тон шухала 120 гаран асуудал сессиин зүблэхэ зүйлдэ табигданхай. Уласхоорондын амгалан ба аюулгүйн байдал бэхижүүлхэ, үрдилдэн зэбсэглэлгые болюулха ба буу зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ, хүсэд бүрин хурлаха асуудалнууд тэдэнэй дунда гол hуури эзэлнэ.

МОЖ-ой VIII КОНГРЕСС

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Журналистнуудай уласхоорондын эмхиин (МОЖ) VIII конгресс эндэ, «Финлянди» гэжэ ордон дотор нээгдэбэ. Конгрессэй хүдэлмэридэ дэлхэйн 80 ороной 300 шахуу делегадууд хабаадана.

Конгресстэ хабаадагшад эб найрамдал ба аюулгүй байдал батадхахын түлөө, уласхоорондын харилсаа холбоо үргэдхэхын, буу зэбсэгүүдые хуряахын ба шахардуу байдал hулаpуулгые саашадань хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ журналистнуудай дүүргэдэг үүргые, империализмда ба хархис этэгээдүүдтэ эсэргүү тэмсэлшэдтэй hаналаа нэгэдэлгые уласхоорондын оршом соо бэхижүүлхэ арга замуудые зүбшэн хэлсэхэ юм.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээhэн амаршалгые конгресстэ хабаадагшад ехэ баяртайгаар угтаба.

Тэрэшэлэн Финляндиин Республикын президент У. К. Кекконен конгресстэ амаршалга эльгээгээ.

Удаа тээнь Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй генеральна секретарь Ромеш Чандра конгрессэй делегадуудта хандажа, үгэ хэлэбэ.

Конгресстэ хабаадагшад зүблэхэ зүйлэйнгөө гол асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

Хөөрэлдөөнүүд hэргээгдэбэ

ЖЕНЕВЭ (ТАСС). Стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай совет-американ хөөрэлдөөнүүд эндэ hэргээгдэбэ.

СССР-эй делегациие толгойлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо В. С. Семенов США-гаи делегациие толгойлогшо, онсо даабаринуудые дүүргэхэ элшэн сайд А. Джонсонтой уулзаа.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

ЭМХИТЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИН ЭРШЭТЭ ХҮСЭН

Мэнэ hая Галуута-Нуурай шахтоуправлениин түсэблэлгын таhагта ороходоо, шахтын коллективэй энэ жэлдэ бэелүүлхээр хараалhан зорилгонуудаа хэр дүүргэжэ байhанаарнь hонирхоhон, тоо мэдээнүүдыень хараhан байнаб. Байгша оной найма hарын түсэбтэ даабари болон абаhан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэhэн байба.

Хэлээшэеэ батадхан, хэдэн жэшээнүүдые дурдалтан гэжэ hананаб. Үнгэрэгшэ найма hара соо нүүрhэ малтаха түсэб 103 процент дүүргэгдэв. Даабариhаа гадуур 13.000 тонно нүүрhэн малтагдаа. Бүхы шахтаараа хоног бүхэндэ 1611 тонно нүүрhэ малтаха байhан hаа, дунда зэргээр 1681 тонно абтадаг байгаа. Түсэбhөө гадуур долоо hара соо 193 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ түсэбөөр хараалагдаhанhаа 9 процент шахуу ехэ болоо. Тобшолон хэлэбэл, нүүрhэ малтагшадай али бүхы хэрэгынь урагшатай, бүтэмжэтэй ябана, тэдэнэр өөhэдынгөө заншалта hайндэрые ажалай амжалтаар угтаба гэжэ баяртайгаар тэмдэглэмээр.

Энэ жэлэй нэгэдэхи, хоёрдохи кварталнуудай туршада hайн амжалта туйлаhанайнгаа түлөө энэ коллектив хоёр дахин гурбадахи мүнгэн шанда хүртэhэн алдартай. СССР-эй нүүрhэнэй промышленностиин министерствын ехэ шанда Галуута-Нуурай шахтернуудай хүртэhэн ушар КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө эрид шууд тэмсэжэ байhые гэршэлнэ.

Сэхыень хэлэхэдэ, hүүлшын хоёр-гурбан жэлэй хугасаада Галуута-Нуурай уурхайн коллективэй ажабайдалда олон бэрхэшээлнүүд тохёолдоо бэлэй. Тиигэжэ үйлэдбэри улам саашадань хүгжөөхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зарим тэды hаад ушаруулагдаhан юм. Гэбэшье тус коллектив ушарhан элдэб бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабажа. гээгдэлhээ гаража, мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлжэ шадаа.

— Коллективэй ажалай амжалтын «нюусые» юугээр тайлбарилтай гээшэб? — гээд, шахтын парткомой секретарь нүхэр Горбатенкодэ хандахадамни, тэрэ бодолгодо абтаhанай hүүлээр иигэжэ хэлээ hэн:

— Тиимэ «нюусашье» гэжэ юун байхаб даа. Юрэдөө, нэгэ үгөөр харюусахань бэрхэтэй. Тобшохоноор хэлэхэ болоо hаа, нимэ гээшэл даа. Жэл ерэхэ тума хүдэлмэрилэгшэдэймнай мэргэжэл шадабари дээшэлнэ. Шулуу нүүрhэ малтан абаха гээшэ амар ажал бэшэ. Эндэ оролдолго, дүй дүршэл, hүбэлгэн бодол, харюусалга гэхэшэлэн хэрэгтэй ааб даа. Ажалай урагшатай байхын тула манай партийна организаци, коммунистнууд ехэ хүдэлмэри ябуулна. Партиин 126 гэшүүдэй 75 хүнинь мүнөө газар дорохи уурхай соо хүдэлмэрилдэг.

Шахтын партийна организациин ажал ябуулгатай танилсаад байхада, үнэхөөрөөшье, тэрэнэй хэжэ байhан хэрэг үйлэ, хүтэлбэрилхы үүргэнь эли тодо харагдана. Эндэхи участогуудта байгуулагдаhан партийна 6 бүлэг уурхайн хүдэлмэришэн бүхэнэй хүсэл оролдолгые, абьяас шадабарие предприятиин гол хэрэгтэ элсүүлжэ шадана.

Гадна социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэй ябаса тухай саг соонь мэдээсэжэ байха, ажалай түрүү дүй дүршэл үргэнөөр үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, ажалай эмхидхэл hайжаруулха хэрэгтэ партийна организаци ехэ анхаралаа хандуулна. Энэ жэлэй эхинhээ хойшо шахтын партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд техническэ-эмхидхэлэй, ниитэ политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулhан байна.

Нүхэр Горбатенкын хэлэhэнэй ёhоор болоходо, эгээл жэшээтэ hайнаар хүдэлэгшэд, шэнэ юумэ үүсхэгшэд, ажалай түрүүшүүл хадаа имагтал коммунистнууд болоно. Тэдэнэй оруулhан дурадхалай үндэhөөр уурхайн хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин шанар улам hайжаруулха зорилго хараалhан хэмжээ ябуулгануудые тодорхойлhон бэлэй. Тэрэнэй заримыень тоолохо болоо hаа, шулуу нүүрhэ малталгые комплексно аргаар хэхэ, нүүрhэшэдэй мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхэ, хүсэ ехэтэй техникэ үйлэдбэридөө олоор хэрэглэхэ, социалис мүрысөөнэй эмхидхэлые нарижуулан hайжаруулха гэхэ мэтын шухала зүйлнүүд болоно. Эдэ шухала асуудалнууд партийна хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн, зохисотой шиидхэбэринүүд абтаhан байха юм.

Энэ жэлэй эхин багта хүдэлмэришэдэй, коллективүүдэй социалис уялгануудые абаха үедэ социалис мүрысөөнэй шэнэ гурим үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ hэн. Хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд доторойнгоо арга боломжонуудые элирхэйлhэн, зүбтэй hанамжа дурадхалнуудые оруулhан байха юм. Нэгэ жэшээ дурдая. Коммунист нүхэр Кокориной хүтэлбэрилдэг 4-дэхи участогай коллектив арга нөөсэнүүдээ hайса хаража, тооложо, үзөөд, дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаа hэн. Тэдэнэй хэлэhэн үгэ бодото хэрэг хоёр алгасанагүй. Энэ участогай шахтёрнууд уурхайн участогуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

Тэдэнэр жэлэй түрүүшын хахадта сүүдхэ бүхэндэ дунда зэргээр 700 тонно нүүрhэ малтаhан байбал, харин август hарада хоног бүридэ 770 тонно «галта шулуу» малтажа шадаа. Социалис мүрысөөндэ шалгарhанайнь түлөө коммунист нүхэр Кокориной толгойлдог түрүү коллективтэ «Востсибуголь» нэгэдэлэй гурбадахи мүнгэн шан олгогдоhон солотой. Нүхэр Кондрашовой хүтэлбэрилдэг энэ участогай комплексно бригада жэлэй эхинhээ хойшо түсэбhөө гадуур 12500 шахуу тонно нүүрhэ малтажа шадаа. Мүн тиихэдэ шахтёрнуудай звенонуудые даагшад нүхэд Попов, Дерявин, Шашков, горно комбайнай машинистнууд нүхэд Смолянинов, Околокулак, хүдэлмэришэд нүхэд Репников, Трущев, Носков гэгшэдэй үндэр бүтээсэтэ ажалые тэмдэглэнгүй яажа үнгэрэлтэй гээшэб.

Нүүрhэ ехээр малтан абаха тэмсэлэй түрүү зэргэдэ олон шахтернууд жагсанхай. Жэшээлхэдэ, коммунистнууд Социалис Ажалай Герой Гармажап Тучиновай, Ажалай Улаан Тугай, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудта хүртэhэн Бальжинима Бальжиевай, мүн Михаил Аверинэй, Николай Емонаковай хүтэлбэрилдэг бригаданууд түсэб болон уялгануудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэдэг hайн hайхан заншалтай. Эдэнэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд орёо бэрхэ байдалда хүдэлдэг байбашье, али бүхы бэрхэшээлнүүдые эрэлхэг зоримгойгоор дабан, үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулхал ёhоороо харуулна.

КПСС-эй Сэлэнгын райкомой гэшүүн Гармажап Дабаевич Тучиновай хүтэлбэрилдэг бригадын коллективэй hайшаалта ажал хэрэг тухай хэдэн үгөөр хөөрэлтэй. Энэ хугасаа соо 1475 метр ута горно малталга хэхэ даабари энэ бригадын проходчигуудта үгтөө hэн. Найма hарын дүнгөөр Социалис Ажалай Герой Г. Д. Тучиновай бригада 1600 метр утатай малталга хээд байна. Энэнь ажалай шэн габьяатай ёhотойл жэшээ болоно гээ hаа, ямаршье алдуу болохогүй.

Шахтёрнуудай дунда мүрысөөнэй үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрхэ хэрэгтэ уридшалан бодомжотойгоор зохёогдоhон гурим, эмхидхэлэй хүдэлмэри ехэ үүргэ дүүргэнэ. Эндэ хүдэлмэришэдэй бригада болон цехүүдэй хоорондохи мүрысөөнэй ябасын дүн hара бүхэндэ согсологдодог юм. Партийна болон ВЛКСМ-эй комитедүүдэй, профсоюзай шахтоком болон захиргаанай хамтын зүблөөн дээрэ тэрэнь hайса зүбшэгдэжэ, тодорхон шиидхэбэри абтадаг гуримтай. Удаань мүрысөөнэй дүн коллектив бүхэндэ соносхогдодог юм. Мүрысөөндэ илагшад али болохоор урмашуулагдана

Түрүүшүүлэй туйлалтануудые бултанай шадабари болгохо, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа гүйсэдөөр ашаглаха, эрдэм ухаанай, техникын туйлалтануудые, шэнэ юумэнүүдые үйлэдбэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ хүдэлмэрилэгшэн бүхэниие хабаадуулха гээшэ Галуута-Нуурай шахтын управлениин партийна организациин гол зорилгонуудай нэгэниинь болоhониинь тон лэ hайшаалтай.

Ц. БАЛДАНОВ.
Сэлэнгын аймаг.

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГТА

СОВХОЗ СООГОО ТҮРҮҮЛНЭ

«Первомайский» совхозой нэгэдэхи отделенидэ ниитын адууhа малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри улам эмхитэйгээр ябажа байнхай. Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ сенаж даралга тухайда юрэ хэлсэдэгшьегүй шахуутай байhан энэ отделени мүнөө жэлдэ 850 центнер сенаж тон богони саг соо, эрхим шанартайгаар дараба ха юм.

Тусхайлан хэлэхэдэ, Шэбэр, Хүсөөтэ гэжэ газарнуудта Солбон Содномовой, Декабрь Бальжинимаевай бригаданууд онсо шалгарба. Эдэмнай гүйсэд оньhожоруулагданхай звенонууд гээшэ.

Совхозой дирекци болон парткомой зүгhөө тэдэ бригадануудта урмашуулгын 100—100 түхэриг мүнгэн шан барюулагдаба.

— Мүнөө манай отделенидэ силос даралга түлэг дундаа ябана. Даб дээрэхи мэдээнэй ёhоор, 1550 центнер силос дарагдаад байна, — гэжэ отделениие эрхилэгшэ Дамба Жамбалов мэдүүлнэ.

Д. ДОРЖИГУТАБАЙ.

• • •

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛБЭ

Чисаанын совхоз хони үсхэбэрилдэг томохон ажахынуудай нэгэн юм. Эндэ эхэ хонидой 15 отара тоологдоно. Байгша оной сентябриин 5-hаа тус совхоздо искусственна үрэжүүлгын хүдэлмэри эхилбэ. Совхозой 11 отарын 7000 хонин иимэ аргаар үрэжүүлгэдэ орохо юм. Энэ шухала хүдэлмэриие эмхитэй hайнаар, саг болзор соонь үнгэргэхын тула бэлэдхэлэй горитой хүдэлмэри үнгэргэгдөө гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Ажахын бүхы ахалагша хонишодой хабаадалгатайгаар гурбан үдэрэй семинар үнгэргэгдэhэн байгаа. Тус семинарые Хэжэнгын племстанциин ахамад зоотехник Доржо Жигжитович Батомункуев үнгэргөө hэн.

Хонидой байрануудай хажуугаар түхеэрэгдэhэн үрэжүүлгын пунктнууд hэльбэн заhабарилагдаhан, энэ хүдэлмэридэ шухала хэрэгсэлнүүд асарагдаhан байгаа. Мүн хонидой дал бүхэн соо үрэжүүлгын дулаан пунктнууд түхеэрэгдэжэ байнхай. Хүйтэншэг болоходо хонид тиишээ оруулагдажа үрэжүүлэгдэхэ болоно. Иимэ дулаан пунктнууд тус ажахыда түрүүшынхеэ хэрэглэгдэхэнь. Мүн үшөө hайшаалтай юумэн гэхэдэ, байгша ондо хонишод өөhэдөө хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ болоно. Урдань энэ хүдэлмэриие Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр үнгэргэдэг байгаа. Залуу хүбүүд, басагадай дүршэл шадабари багатай дээрэhээ зарим үедэ хониной үрэжүүлэгдэншьегүй үлэшэдэг ушар үзэгдэдэг бэлэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тус ажахыда 100 эхэ хонин бүриhөө 85 хурьган абтажа, түлжүүлэгдээ hэн. Зарим хонишод, нэрлэбэл С. Доржиев, Ц-Д. Гурдармаев, А. Будаева гэгшэд зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа, ажахы. аймаг соогоо эрхим гэгдээ бэлэй.

Тиигэжэ Чисаанын совхозой хонишод байгша ондо хони искусственна аргаар үрэжүүлхэ шухала хүдэлмэридэ муу бэшээр бэлдэжэ, амжалта туйлаха байhандань этигэмээр.

Д. ГАРМАЕВ.

БАРИЛГАШАД АМЖАЛТАТАЙ

Манай «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй коллективүүд hайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэжэ, 1976 оной даабари болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн зорилготой, хэзээ хэзээнэйхиhээ эршэтэйгээр хүдэлжэ байна.

Бэшүүрэй оньhожоруулагдамал колонныш барилгашад эрхим hайнаар хүдэлжэ, абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Эдэнэр 8 hарын туршада 990 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаряа 995 мянганда хүргэбэ. Зэдын оньhожоруулагдамал колоннын барилгашад жэлэй эхинhээ муу бэшээр хүдэлнэ. Найма hарын түсэбhөө гадуур 20 мянган түхэригэй барилга хэhэн байна.

«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй бэшэшье олон коллективүүд амжалтатай hайнаар хүдэлжэ, hара бүриингөө даабарие урагшатайгаар бэелүүлнэ. Олон хүдэлмэришэдэй нимэ оролдосотойгоор хүдэлhэн дээрэhээл байрын гэрнүүд, малай байранууд саг болзор соогоо ашаглалгада үгтэнэ. Жэлэй эхинhээ 3000 хониной далнууд, 150 малай фермэ, 2100 дүрбэлжэн метр талмай байрын гэрнүүд ашаглалгада тушаагдажа, хараалагдаhан түсэбhөө гадуур 510 мянган түхэригэй барилга хэгдээ. Барилгашаднай саашадаа бүри hайнаар хүдэлжэ, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхээр шиидэнхэй.

П. БУТУХАНОВА,
«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй түсэблэлгын таhагай начальник.

Яруунын аймагай «Улаан туяа» совхоздо мал шахан таргалуулха зургааң гүүртэ эмхидхэгдэнхэй. Эндэ мүнөө үедэ хамта дээрээ 900 гаран толгой эбэртэ бодо мал шахан таргалуулагдажа байна. Тус гүүртэнүүд Үлэнтэ, Булагта, Сүмбэ, Хара-Тарма гэжэ газарта байрлана. Эдэнэй хоёрыень дүршэлтэй бэрхэ малшад Алексей Зодбоевич Аюшеев. Ким Эрдынеевич Дашиев гэгшэд адуулжа байнхай. Оролдосотой hайнаар хүдэлдэг малшад энэ зунай сүүдхэ бүхэндэ малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые 1 килограммаар ехэ болгохо гэжэ эрмэлзээ.

Тус совхоз сентябрь hара соо 6 мянган толгой хони 40—45 кг. шэгнүүртэйгээр тушаагаа. Гадна тус бүридөө 300—350 килограмм татаhан 150 толгой эбэртэ бодо мал тушаагданхай.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: үнинэй малшан Алексей Аюшеев; шахамалнууд бэлшээри дээрэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХҮДӨӨ ажахын эгээл харюусалгатай хаhа таряа хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Энэмнай олон мянган таряашадай бүхэли жэлэй эршэтэ ажалайнь үрэ дүн, хүсэл оролдолгын ашань болоно. Мүнөө хаа хаанагүй, республикымнай бүхы ажахынууд таряа хуряалгадаа жэгдэрэн ороод, шухалын шухала энэ хүдэлмэриие үдэр бүри үргэдхэжэ байна. Таряа хуряалга дээрэ хүдэлжэ байhан бүхы механизаторнууд болон жолоошод эсэхэ сусахые мэдэнгүй, үглөөнэй бүрэнхыhөө харанхы hүни болотор ажаллана. Тэдэнэй абаhан уялга болон зорилго ехэ. хүндэтэйшье, харюусалгатайшье.

Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ халуунаар угтагдажа, бүтээсэ ехэтэй ажалда бүхы

ХЭБЛЭЛЭЙ ТЕМЭДЭ

САГ ДАРЫ, ҮРГЭНӨӨР ХАРУУЛХА

ажалшадыемнай зоригжуулба. Энээндэ харюу болгон, ажалша хүн бүхэн, илангаяа таряашад дээшэлүүлэгдэhэн шэнэ социалис уялгануудые абаад, эршэ түгэсөөр ажаллажа байнхай. Эгээл энэ үедэ, ажалшадай политическэ болон ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда, совет хэблэлэй, бүхы журналистнуудай, хүдэлмэришэн болон хүдөө бэшэгшэдэй урда угаа ехэ зорилгонуудай табигдаад байhаниинь мэдээжэ.

Таряа хуряалга хадаа таряашад механизаторнуудай бариха шанга шалгалта мүн гээд, нүхэр Л. И. Брежнев онсо тэмдэглэhэн байна. Ушар иимэhээ нэн түрүүн газетын хуудаhанууд дээрэ таряа хуряалгын ябасые түргөөр, үргэнөөр харуулха, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые гүнзэгыгөөр тайлбарилан ойлгуулха гээшэ тон шухала хэрэг болоно. Тиихэдэ энэ талаар илангаяа нютагай хэблэл ехэ үүргэ дүүргэхэ аргатай. Энээниие манай республикын аймагуудай газетэнүүдэй хүдэлмэриин жэшээ дээрэhээ харахада эли болоно бшуу. Һүүлэй үедэ аймагай олон газетэнүүд хүдөө ажахын энэ шухала хүдэлмэридэ анхаралаа ехээр хандуулна, эдэбхи үүсхэл гаргана. Жэшээ болгон Кабанскын аймагай **«Байкальские огни»** газетые харуулая. Тус газетын хүдэлмэрилэгшэд таряа хуряалгын хүдэлмэриян эхилhэн дары тэрээндэ хабаатай асуудалнуудые али бүхы талаhаань харуулхые оролдоно, хэблэлэй элдэб олон аргануудые хэрэглэнэ. Тиигэжэ «Мүрысөөндэ хабаадагшадай үгэ», «Зураглал», «Фоторепортаж», «Сошордомо дохёо» гэхэшэлэн гаршагуудые бии болгоо. Мүн комбайнер болон бусад механизаторнуудта хандаhан зүбшэл заабари үгэнэ, ороохо таряанай зааханшье гээлтэ хоролтын ямар ехэ хохидол ушаруулдаг байhые элишэлэн харуулна. Таряа хуряалгада хабаадажа байhан хүдөөгэй коммунистнуудта зорюулжа, тусхай түрүү бэшэг, хандалга толилhон байха юм.

Эдэ бүгэдэнтэй хамта редакциин хүдэлмэрилэгшэд өөhэдынгөө хүсөөр «Хоолос» гэжэ тусхай хуудаhа неделидээ таба дахин гаргана, таряашадай дунда тараана.

Энэ хуудаhаниинь тон түргөөр, hонирхолтойгоор бүтээгдэнэ гэхэдэ, алдуу болохогүй. Энэ хуудаhанда уншахашье, харахашье юумэн яhала бии. Эрхимүүдэй дүй дүршэл, үнэн сэхэ ажал хэрэг, тобшо hонинууд тунхаглагдана, дутуу дунда зүйлнүүд шүүмжэлэгдэнэ. «Хүндэлэлэй самбар» болоод «Хоолосто» харюусана» гэhэн гаршагууд бии. Яhала hайхан фото-зурагууд толилогдоно. Тобшоор хэлэхэдэ, hургаал боломоор зүйлнүүд яhала олон.

Үшөө нэгэ жэшээ. Августын эхеэр, таряа хуряалгын эхилхэhээ холо урид «Правда Бурятии» газетээр дамжуулан, Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай орденуудтай Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой суута комбайнер нүхэр Дармаев байгша ондо 9 мянган центнер ороохо сохихоб гэhэн бэшэг толилhон юм. Тэрэ бэшэг дам энэ аймагай **«Баргажанай үнэн»** газетын хуудаhан дээрэ хэблэгдэhэн байгаа. Удангүй аймагай түрүүшүүл солото комбайнерай эдэбхи үүсхэлые дэмжэжэ, таряа хуряалгые богони болзор соо, hайн шанартайгаар дүүргэхын тула хүсэ шадалаа, бүхы арга болом жоёо зорюулха байhанаа элирхэйлhэн, шэнэ социалис уялгануудые абаhан байна. Тиигэжэ «Баргажанай үнэндэ» «1976 оной ургаса» гэhэн шэнэ гаршаг мүндэлөө hэн. Тэрэ гаршаг доро мүнөө таряашад, механизаторнууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй бэшэг толилогдожо. олон зуугаад уншагшадай анхаралые ехээр татадаг болоо.

Баргажанай совхозой Хилганын колхозой урданай механизаторнууд таряа хуряалгын үедэ залуу үетэндөө ходо туhалжа байдаг тухайгаа хөөрэнэ. Уланай колхозой эрхим механизатор, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто нүхэр Казаков иигэжэ бэшэнэ: «Би 25 жэлэй туршада өөрынгөө түрэл Уланай колхоздо механизатораар ажаллажа, хүнүүдэй ургуулhан таряа хуряаха аза талаантай байгааб. «Правда Бурятии» газетын хуудаhанда Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комбайнер Б. Х. Дармаевай тунхаглаhан бэшэг уншааб. Тэрэ нёдондо 7500 центнер ороохо сохиhон. Харин энэ жэлдэ 9 мянган центнер хихо уялга абаа. Энэмна ехэ үндэр уялга болоно. Манай колхозой механи торнууд бүхы тарягаа гэ тэ хоролтогүйгөөр, бо болзор соо хуряаха гэ шиидэнхэй. Сэхынь хэлэхэ би энэ жэлдэ 4 мян центнер ороохо сохихын лөө тэмсэхэ гэжэ шиидэ

Иимэ hайн hайхан бо той, урагшаа сэдьхэ хүнүүд эндэ олон даа. Тэ ниие элирүүлжэ, хүдэлм риинь онол аргые үргэнө тайлбарилан харуулха, ниитын дунда таараха газ аймагай газетын хүдэлм лэгшэдэй дайшалхы зор гонь болоно. Тиигэбэ үшөөл дутуу дундан уд дуу эндүүнүүд үзэгдэ байhан зандаа.

Хэнэйшье мэдэhээр, нөө жэлэй таряа хураа онсо шэнжэтэй гээшэ. Тү хэтэ арбадахи табан жэ гэхэ гү. али ашаг үрэ шанар дээшэлүүлгын таб жэлэй тарьян хурнагдаа байна ха юм. Баян урга ургуулхаhаа гадна, бог болзор соо, гээлтэгүй хуряажа абаха эрилтэ та дана. Иимэ болохолоор ажалай эмхидхэл тухай дал онсо удха шанар Яахадаа тиимэ байха ёhото гэбэл, энэ жэлэй та хуряалга тон орёо уларил сагта үнгэргэгдэжэ бай Урда урдынхиhаа эртүү хюрүү унаhан, хура бо шье яhала түбэг татаа байна бшуу.

Гэбэшье эдэ бүхы шуха асуудалнууд олонхи ай дай газетын хуудаhану hуурияа үшөөл олоодүй haар. Жэшээлхэдэ, «Бу ский хлебороб» газетын дакци хуряалгын ие муу бэшээр хэ эхилhэн байна. Г шиидхэгдээгүй асуудал хэрэглэгдээгүй арга бол нууд тухай. хуряалгын дэлмэриин шанар туш магай журналистнар, лэй эдэбхитэд анха үшөөл багаар хандуу байха юм. Саашадаа ниие хараадаа абаха тэйбди.

Мүн иимэрхүү дута нууд бусадшье. нэр Мухар-Шэбэрэй **«Ленинэй зам»**, Хорин магай **«Шэнэ Үдэ»**, нын аймагай **«Улаан ту** газетэнүүдэй редакциин дэлмэридэ үзэгдэнэр. гөөр эдэ редакцинуудай лективүүд ажахы кампанида эдэбхит хабаадалсадаг шадаба болоhон. дүй дүршэ баян юм гээд тэмдэглэе. Н дондо. урдашье жэлнүүд үбhэ, таряа хуряалгын дэлмэридэ хабаадаhан нүүдые үргэнөөр хар тэрэниие үндэр бүтээс ажалда элсүүлэг, зо жуулдаг бэлэй. Тиихэдэ дэлмэришэн. хүдөө шэдтээ үргэнөөр туш хурса удхатай бэшэгүү толилдог байhан. иимэhээ мүнөө ушар гаа дутагдалые дары хажа. таряа хуряалгын дэлмэриие hайнаар ха, энэ шухала хэрэгтэ гэн олониитые элсүүлэ ригжуулха дүүрэн арга ломжо бии гээд Энэ хүдэлмэри тон нөөр дүүргэгдэхэ хэрэг.

Бэшүүрэй аймагай Ка нинай нэрэмжэтэ гэшүүдэй үүсхэлээ республика дотор ажалшадай дунда мүрысөөн үргэнөө жэ байна. Тэдэнэй рондо дэлгэрhэн мүры нэн ябасые. эрхим туй нуудые, мүн гүрэндэ тушаалгын хэр зэргэ гэгдэжэ байhые ходо хинажа байха шухала.

Совет хэблэлэй хүс дүршэл ехэ. Тэрэнэ хэрэглэжэ арбадахи жэлэй түрүүшын жэ ряалгада эдэбхитэйгээр баадажа, өөрынгөө ор оруулха гээшэ мана лэлэй мүнөө үеын дайш хы зорилгонуудай нэгэн лоно.

Ив. ОЧИРОВ,
КПСС-эй обкомой хэблэлэй секторы даагш

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ hОНИН

КУСТАНАЙН МИЛЛИОНУУД

КУСТАНАЙ. (ТАСС-ай корр.). Карасуска районой «Ленинский» совхозой коллектив 200 мянга шахуу центнер таряа, гол түлэб шэнииcэ гүрэндэ худалдажа, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудаа область дотороо түрүүлэн дүүргэбэ.

Казахстанай партийно-ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ соо таряашадай ажалда үгтэhэн үндэр сэгнэлтээр урмашан зоригжонхон ажахын ажалшад үшөө 80 мянган центнерhээ бага бэшэ таряа гүрэнэй амбаарта хаахые шиидээ. Совхоз хабарай тарилгада элбэг хүрэхэ hайн шанартай хүрэнгын үрэhэ хааhан байна. Эндэ намарай паар үргэн ехэ талмай дээрэ хэгдэнэ.

ТҮРҮҮШЫН МИЛЛИОН ТОННО

ТАШКЕНТ. (ТАСС-ай корр. И. Кошеватский). Сентябриин 20-ной байдалаар Үзбекистанай хлопок ургуулагшад түрүүшынгээ миллион тонно шэнэ ургаса хуряаба. Иимэ ехэ үрэ дүн нёдондо жэлэйхиhээ табан хоногоор урид туйлагдаhан байна.

Үндэр баян ургаса ургуулhан республикын колхоз, совхозуудай ажалшад «сагаан алта» эршэтэйгээр хуряана. Ташкентын областиин таряашад социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлжэ ябана.

МОЛДАВИИН СААХАР

КИШИНЕВ. (ТАСС-ай корр. Н. Ружина). Молдавида саахар «шаналгын» үе эхилбэ. Предприятинуудта түрүүшын тонно продукци гаргагдаа. Энэ жэлдэ республика дотор 3800 мянга гэхэ гү, али нёдондонойхиhоо хахад миллион тонноор ехэ саахар гаргагдаха юм.

Бүхы заводуудта шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Программна жолоодолготой автомат оньhоор хүдэлдэг центрифуганууд. бүтээсэ ехэтэй компрессорнэ ба фильтрационно аппарадуул тодхогдон табигдаhан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Харьковска областиин ажалшадта эльгээhэн бэшэгые Молдавиин саахар үйлэдбэрилэгшэд халуунаар hайшааба. Түрүүшүүлэй жэшээ даган, эдэнэр даабариhаа гадуур 73 мянган тонно саахар гаргаха гэhэн дээшэлүүлэгдэмэл уялгануудые абаа. Энэ жэлдэ республикын предприятинууд 413 мянган тонно гэхэ гү. али нёдондонойхиhоо 170 мянган тонноор ехэ продукци үйлэдбэрилхэ байна.

СААД СЭСЭРЛИГҮҮДЭЙ БАЯН ХЭШЭГ

МИНСК. (ТАСС-ай корр. Е. Галкин). Белоруссиин саад сэсэрлигүүдэй ажалшад баян хэшэгээ хуряажа захалба. Мэргэжүүлэгдэhэн олон ажахынуудта hайн ургаса ургуулагдаа. Минскэ областиин Ленинэй нэрэмжэтэ ба «Зубки» совхозууд. Могилевско областиин К. П Орловскиин нэрэмжэтэ «Рассвет» колхоз гектар бүхэнhөө 40—50 центнер яблока хуряана 200—300 гектар талмай дээрэ саад таригданхай.

166 мянган гектар талмай эзэлдэг республикын саад сэсэрлигүүдтэ Белоруссиин селекционернүүдэй гаргаhан эрхим hайн сортын үрэ жэмэс таригдана.

ЭРХИМ АЖАЛАЙ ҮРЭ ДҮН

ПЕНЗЭ. (ТАСС-ай корр. И. Бодров). Модо болбосоруулдаг предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй хүндэлэлдэ ойн ажахын областной управлениин байшан соо болор шулуун одон яларба. Жэлэй эхинhээ хойшо эдэнэр 400 гектарай модо тайралгые алмаhан байна. Энэнь модоной хаядаhа, гэшүүhэ мүшэр, илангаяа hайнаар ашаглаhанай үрэ дүн болоно.

Мүнөө Пензын ой соо үндэhэнhөө эхилээд шэлбүүhэн хүрэтэрөө бүхы модон үйлэдбэридэ хэрэглэгдэдэг байна. Жэл бүхэндэ управлениин предприятинууд 4 миллион түхэригэй продукци гаргадаг юм. Хибэдэhэн ба шэлбүүhэтэ модоной мүшэрhөө 5 мянган тонно тэжээлэй эhээбэри, ногооной гурил бэлдэгдэдэг. мебель, аяга амhарта, элдэб плита гоё hайхан зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргадаг байна.

Арбадахи табан жэлдэ Пензенскэ областьдо шанар муутай модо үйлэдбэрилхэ томо ехэ 8 шэнэ цех баригдахаар хараалагдана.

БОГУЧАНСКА ГЭС-эй БАРИЛГА ДЭЭРЭ

БРАТСК. (Эрхүүгэн область). (ТАСС-ай корр. М. Совенко). Богучанска ГЭС-эй барилга дээрэ хүдэлдэг коммунистнуудай түрүүшын партийна суглаан болобо. Гидро-барилгашадай hуурин тосхон Кодинска заямхада баригдажа байна. «Братскгэсстройн» зуугаад барилгашад болон механизаторнууд «Гидропроект» институдай Богучанска экспедициин бэдэрэгшэд энэ партийна организацида ородог юм.

«СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдээр» хараалагдаhанай ёhоор, 4 миллион киловатт хүсэтэй Богучанска ГЭС хадаа Ангар мүрэн дээрэ баригдажа байhан дүрбэдэхи гидростанци болоно.

Засагай дээдын зургаануудта

ТҮЛИШӨӨР, ЭЛЕКТРЫН ЭЛШЭ ХҮСӨӨР ХАНГАХА

ПСС-эй Центральна Ко- болон Советскэ ельствын гаргаһан олые хэрэг дээрэнь бэе- һүүлэй хэдэн жэлэй да түлишэ ба элект- элшэ хүсэ зүбөөр, аша екэтэйгээр хэрэглэхэ республика доторнай хэмжээнүүд бэелүү- байна гэжэ Буряа- АССР-эй Министрнүү- Соведэй һаяхан абаһан соо хэлэгдэнэ. Түли- лектрын ба дулаа үгэ элшэ түсэбһөө багаар талаар республикын ерство ба ведомствэ- хэмжээ ябуулганууд гдаад. бэелүүлэгдэжэ 1976 оной түрүү-шын хахадта 14,5 миллион киловатт электрын элшэ хүсэн, 18,1 мянган г/кал. дулаа үгэхэ хүсэн алмагдаа.

1976—1977 онуудай намар-үбэлэй үедэ хүн зониие түлишөөр хангахын тула хэмжээнүүд абтажа байна. Байгша оной 7 һарын туршада нютагай Соведүүдэй мэдэлдэ байһан предприяти, организацинуудта түсэбэйё һоор 132,7 мянган тонно шулуу нүүрһэн худалдагдаха байгаад, 135,8 мянган тонно худалдагдаа гэхэ гү, али 102 процент дүүрээ. Хүдөө нютагуудта урда жэлэйхидэ орходоо үлүүгээр түлеэн бэлэдхэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, түлишэ, электрын болон дулаа үгэдэг хүсэ зүбөөр, аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ талаар хүдэлмэри зарим предприяти ба организацинуудта дутуугаар хэгдэнэ гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ. Сабхиин ба валенка дарадаг фабрика, Кировэй нэрэмжэтэ болон силикатна хирпиисэ гаргадаг заводууд, уһанай канализациин управлени электрын ба дулаа үгэхэ энерги хэмһээ үлүүгээр гаргашалаа. энерги хэрэглэхэ түсэб ба гаргаша зүбөөр тоологдоногүй. Тиимэһээ барилгын материалнуудай Татауровай комбинат 27 процент. макарон гаргадаг фабрика 15,2 процент, кондитерскэ фабрика 12,5 процент, электрын элшэ хүсэ алмалаа гэжэ буруугаар гаргагдаа.

Буряадай АССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин, нютагай промышленностиин, гэр байрын-коммунальна ажахын министерствэнүүд энэ жэл улаан архи, унда харяадаг уһа, пивэ, консервэ, мебель гаргалгада хура бороогой уһа залалгада, трамвай ябуулгада электрын ба дулаа үгэхэ энергиин гаршые урда жэлэйхиһээ ехээр хараалаа.

Хойто аймагуудта ошохо шулуу нүүрһэ Байгал далай дээгүүр шэрэхэ хүдэлмэри удааржа байна. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түлишын промышленностиин управлени Баунтын, Захааминай, Мухар-Шэбэрэй, Загарайн аймагуудта түлеэ бэлэдхэхэ предприятинуудые олон болгоногүй.

Түлишэ ехээр бэлэдхэжэ, 1976—1977 онуудта предприяти, организацинуудые, ажалшадые электрын ба дулаа үгэхэ энергеэр гүйсэд хангахын, тэрэниие гамтайгаар, аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын түлөө эрид хэмжээ абахыень республикын министерство, ведомствэнүүдые, аймагай болон районуудай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомуудые, предприяти ба организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалба.

...НАРЫЕНЬ ...ЛГАНА

...-эй ЦК-гай Гене- секретарь нүхэр Брежневэй Казахста- партийно-ажахын эдэб- суглаан дээ- ...лэһэн үгөөр зориг- Зэдын аймагай ...д ургуулһан ургасаяа ...зортонь, гээлтэ хо- ...йгөөр хуряажа аба- ...лөө шанга тэмсэл хэ- ...на. Тэдэнэй эрмэлзэл- ...долгодо арадай хи- ...ехэ туһа хүргэнэ.

... хуряалгын эхилхын ...тээ аймагай колхоз, ...удаар арадай хинаг- ... болон депутадуудай ... саг зуурын 36 пост ...агдаа һэн. Тэндэ 180 ... хинагшад, депутадууд ... эдэбхитэд хабаадан- ...рэшэлэн аймагай тү- ...хүтэлбэрилхы зургаа- ... мэргэжэлтэдэй, ара- ...хиналтын комитедэй ...гэшэдһөө бүридэһэн ... комисси байгуулаг-

... хинагшад, депу- ...мүнөө поли, комбай- ...регат, тоог дээгүүр ...хүдэлмэриин шачар. ... ороохо таряанай ... хадагалагдажа, гү- ...шаагдажа байһые ... таряа хуряалга ...үргэлжэ байһан хү- ... хөөрэлдэнэ, зүбшэл ...үгэнэ. Шалгалтын ...рүүлһэн дутуу дүн- ... усадхахын тула ...шууд хэмжээнүүдые

...алхадэ, Торнин сов- ... байгуулагдаһан саг

Арадай
ХИНАЛТЫН БУЛАН

зуурын 6 постдо 30 арадай хинагшад, депутадууд хабаадана. Тэдэнэр поли дээгүүр ходо ябажа, комбайнай хэһэн хүдэлмэри шалгана. Һаяхана Шартахиин отделениин Волково гэжэ газарта комабайнернууд В. Балалаев, И. Семенов, С. Поломощнов гэгшэдэй хадаһан поли арадай хинагшад шалгажа, ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлбэ. Комбайнернууд 25 гектар шэниисэ дээгүүр, муу шанартайгаар хадаһан байгаа. Энэниие усадхаха талаар шалгагшад бодото хэмжээ абаа. Түс отделениин агроном А. Р. Тугаринов комбайнернуудай хэһэн хүдэлмэри һулаар шалгана гэжэ заагдаба.

Алсагай отделениин комбайнернууд Борьёо гэжэ газарта хадагдаһан 142 гектар поли дээрэхи шэниисын баал суглуулхадаа ехэ гээлтэ хээ. Тэрэниие саг соонь шалгажа, хэмжээ абаагүй отделениин агроном Н. С. Тугаринов аймагай арадай хиналтын комитедэй шиидхэбэреэр нэгэ һарынгаа салингай ялада унаба.

Энэ жэл нэгэшье поли муу шанартайгаар хуряалгахагүйн тула арадай хинагшад бүхы хүсэ, шадалаа зорюулжа байнад.

А. ШАТУЕВ,
Зэдын аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

ЗҮГЫН ТОҺО ЭЛБЭГЭЭР АБАНА

Зүгыһөө ажалша юумэн үгы гэжэ дэмы хэлсээгүй ёһотой. Юрэдөө, хангалтама гоё сэсэгүүдээр бүрхөөгдэһэн талын дундуур ябаһан лэ сагташни үнөохил ажалша зүгынүүднай гүнгинэлдэн ниидэжэ, ургы сэсэгэй зөөлэхэн дэльбэ дээрэ һуунхай, шэдитэй хурса хушуугаараа амтан шүүһыень шэмэн һорожо байхал даа.

Гэрэй зүгынүүд хэды арбаад модоной зайда ниидэжэ ошоод, тоһотой сэсэгүүдые алдангүй оложо, одоол урмашан суглуулжа ородог. Тиигээд гэртээ бусаха. тоһоёо тусгаар магазиндаа тааруулжа хээд, дахин ажаллахаяа ниидэшэхэл даа.

Тиихэдэ Загарайн аймагай «Дружба» совхозой зүгышэд Роман ба Михаил Пахомовтон, Сергей Хомяков, Михаил Кулаков гэгшэд гүнгинөөтэ зүгынүүдтэй үни хада нүхэсэнэ. тэдэнэй ажалша бэрхые һайн мэдэнэ. Пасекаяа элдэб сэсэгээр баян газарта түхеэрһэн. зун бүри зүгын тоһо элбэгээр абана. Хэрбээ энэ жэлдэ 25 центнер тоһо абаха байһан һаа, аяар 75 центнер суглуулаад байха юм. Ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй аша үрэнь нимэ болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүгышэд Р. П. Пахомов, И. И. Шурыгин гэгшэд ажалай һүүлээр.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР У. А. БАБУШКИНАЕ БУРЯАДАЙ АССР эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Партийна, совет органуудта олон жэл соо эдэбхитэйгээр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 70 наһатай болоһонтойнь, КПСС-эй зэргэдэ 50 жэл соо ябаһантайнь дашарамдуулан, тусхайта пенсионерка нүхэр **Бабушкина Ульяна Алексеевнае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной сентябриин 13.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. В. КОВАЛЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын совет органуудта удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын аймагай ажалшадай депутадуудай Гүрэльбын сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Ковалев Александр Васильевичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной сентябриин 17.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэһэнэй һүүлээр

«САРБУУҺААНЬ САБ ШҮҮРЭЭД»

Нимэ гаршагтай корреспонденци манай газетын байгша оной майн 30-най номерто толилогдоһон байгаа. Яруунын аймагай Яруунын, Тулдуунай, «Юбилейный» совхозуудта, «Победа» колхоздо үеэлжэлгын бэрхэтэн үедэ зарим малшад ниитын малай тэжээл нюусаар худалдажа, хармаанаа зузаалха гү, али тэрэ тэжээлээр үмсынгөө үхэр мал тэжээхэ ябадал гаргаһан байна гэжэ корреспонденци соо шүүмжэлэгдээ һэн.

Түс корреспонденциин мүрөөр хэмжээ абахын тула КПСС-эй Яруунын райкомдо манай редакци хандаа һэн.

Корреспонденци соо хэлэгдэһэн баримтанууд зүб гэжэ элирүүлэгдээд, Яруунын аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениидэ зүбшэгдэһэн байна. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1975 оной февралиин 20-до гаргаһан «Социалис зөөриие сахин хамгаалгые саашадань һайжаруулгын хэмжээнүүд тухай» тогтоолһоо үндэһэлэн, аймаг дотор ниитын зөөри сахин хамгаалха хамаг хэмжээ ябуулганууд абтагдаа.

Аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, тушаалта болон бусад харюусалгатай хүнүүдтэ холимол ба бүдүүн тэжээлые нарин нягтаар сахин хадагалха тухай, тэрэнэй хубаарилга хинан шалгажа байха тухай заагдаа.

Ниитын адууһа малай үбэлжэлгын харюусалгатай үедэ холимол ба бүдүүн тэжээл, ороохо таряа үбэршэлхэ, худалдаха ябадал гаргаһан Яруунын совхозой үхэршэн Д-Н. Э. Дамбаев, «Победа» колхозой үхэршэд Д. Д. Бадмаев, К. А. Малахов, жолоошон В. В. Шевченко, Тулдуунай совхозой һаалишан В. Я. Ананенков, «Юбилейный» совхозой малай гүүртын харуулшан И. Ф. Теперин гэгшэд хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаба» гэжэ Яруунын аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник С. Нолхонов редакцида һаяхан мэдээсэбэ.

БАГШАНАРТА ТУҺАЛАМЖА

ХАШАЛГАНАЙ ХАТУУЕ ҺАНААНДАА ХАДУУЯ

(Түгэсхэл. Эхининь сентябриин 21—22-ой номернуудта).

Гансалород гү, али ондоо хэлэнһээ абтаһан үгэнүүдтэ **ф** хашалганай бэшэгдэдэгынь мэдээжэ, харин тиихэдэ **п** хашалган буряад хэлэнэй үсөөн үгэнүүдтэ- илангаяа хүнэй нэрэдэ (Пагма, Пэлжэд, Пүнсэг г. м.), абяа дууряаһан междометинүүдтэ (пус, пүл, пал, пас г. м.), глаголнуудта (пүлхыхэ, пүмпыбэ, пишаганана, парнайба г. м.) бэшэгдэдэг. **Ф—П** хашалгануудые үзэжэ байхадаа. һурагшадай мэдэхэ гү, али дуулаһан үгэнүүдые хэрэглэхэ. Жэшээнь, формо, фермэ, фанерэ, февраль, телефон, магнитофон, буфет, фабрика, пионер, пароход, помидор, пальто, Пагба, Пүрбэ, парнагар, паршаганаба, пүлшэгэнэбэ.

Эдэ үгэнүүдые хэрэглэн, мэдүүлэлнүүдые зохёолгохо.

Ш, щ, ч хашалгануудһаа ганса **ш** хашалган буряад үгэдэ бэшэгдэдэг, тиихэдэ **ч** хашалган цонгоол диалектдэ хэрэглэгдэдэг (чоно, чадал). Литературна буряад үгэнүүдтэ **ч** хашалган гансал хүнэй нэрэ, обогто бэшэгдэдэг, жэшээнь, Чултумов, Чингис, Очир, Чимитов.

Ушар тиимэһээ **ш, ч** хашалгануудые һурагшад зүбөөр үгүүлжэ, бэшэг дээрэ хэрэглэжэ шадаха дадалтан болохо ёһотой, гэбэшье **ч** хашалган абтаһан үгэнүүдтэ бэшэгдэдэг гэжэ ойлгуулха болоно: чемодан, часы, летчик, москвич, четверг, врач г. м.

Щ хашалган гансал абтаһан үгэнүүдтэ бэшэгдэдэг, тиихэдэ нэгэдэхи классай һурагшадта **щ** хашалгантай олон үгэ үгэжэ болохогүй. Энэ хашалганиие тон һайнаар, эли тодоор үгүүлжэ һургаха болоно. **Щ** хашалгантай нимэнүүд үгэнүүдые үгэжэ боломоор: щи, борщ, плащ, щётко, общежити.

Мүнөөнэй үхибүүд нэгэдэхи класста ерэхэдээ,ород үгэнүүдые олоор мэдэһэн, дуулаһан байдаг. Тэрэнь ойлгосотой: техникэ ба наукын түргэнөөр хүгжэжэ байһан сагта ажаһуунабди.

Бэлэдхэлэй класста 110 гаран абтаһан үгэнүүдтэй танилсана. Нэгэдэхи классай «Түрэлхи хэлэн» гэжэ ном соошье абтаһан үгэнүүд яһала олоор оруулагданхай. «Октябрятанууд—эбтэй үхибүүд», «Ноябриин долоон», «Манай Эхэ орон—Советскэ Союз», «Манай арми», «В. И. Ленин», «Майн нэгэн» гэһэнород хэлэнһээ оршуулагдаһан текстнүүдые уншахадаа, үшөө тиихэдэ грамматикаар **в, ф, к, ч, щ, ц** хашалгантай үгэнүүдые гарахадаа, хамта дээрээ 200 гаран шэнэ үгэнүүдые ойлгожо абаха болоно.

Энэ темэ гаража эхилхэдээ, буряад маягтай болошоһон абтаһан үгэнүүдтэй танилсуулха тон шухала. Гэбэшье «Түрэлхи хэлэн» соо нимэ үгэнүүд оруулагдаһан. Жэшээнь: **сүүмхэ, хилээмэн, хартаабха, үгэрсэ, морхооб, шэниисэ, пулаад, сабхи.** Нэгэдэхи классай һурагшадай эдэл үгэнүүдые зүбөөр үгүүлжэ ба бэшэжэ һурабалнь болохо гээшэ. Эдэ ород үгэнүүдэй юундэ нигэжэ үгүүлэгдэдэг, бэшэгдэдэг болоһон тухай шалтагааень нэгэ-хоёр үгэ дээрэ харуулжа боломоор. Жэшээнь, **хлеб** гэжэ үгые урданай буряадууд **хилээмэ, платок** гээшые **пулаад** гэжэ үгүүлдэг байһан.

Энэ темэ гарахадаа, гол түлэб нимэ асуудалнуудта анхаралаа табиха хэрэгтэй: абтаһан үгын сохилтотой аялганиие ганса үзэгөөр тэмдэглэдэг юм гэжэ һурагшадта бата бэхеэр ойлгуулха. Юундэб гэхэдэ, үшөөл олон һурагшад сохилтотой аялганиие удаанаар бэшэжэрхидэг юм. Нэгэ-хоёр хэшээлдэ энэ дүрим тухай хөөрэлдөөд үнгэршэхэ бэшэ, харин ном соо ушарһан лэ ород үгын сохилтыень ойлгуулха, тэрэ аялган ямараар бэшэгдэнэб гэжэ асуужа байха хэрэгтэй.

Нэгэдэхи классай һурагшад абтаһан үгын һүүл—а, о, э, аялгануудые зүбөөр бэшэхэ дадалтай болохо ушартай. Энэ дүрим сээжэлдэхэ бэшэ, харин бэшэг дээрэ хэрэглэжэ һураха болоно. Абтаһан үгын залгалта зүбөөр бэшэхын тула, тэдэнэй сохилтыень зүбөөр оложо шадаха хэрэгтэй гэжэ ойлгуулха.

Һурагшад хэлэлгын хубинуудые үзэхын бэлэдхэл нэгэдэхи класста абангаа үгын олон удха шанартай байдаг ёһые ойлгохо болоно. Энэ темэ гарахадаа, багшын элдэб зурагуудые (юумэ, юумэнэй шанар, үйлэ харуулһан) хэрэглэбэл, темээ бүхөөр ойлгуулжа шадаха.

Нэгэдэхи класста хэлэлгын хубинуудһаа юумэнэй нэрэ, глагол, тэмдэгэй нэрэ үгтэнэ, тиихэдэ тэдэниие нэрлэнгүй, харин **хэн? юун? ямар? юу хэнэб? яанаб?** гэжэ асуудалда харюусадаг үгэнүүдтэй танилсуулха зорилго багшын урда табигдана. Хамагай түрүүндэ **хэн? юун?** гэжэ асуудалда харюусадаг үгэнүүдые жэшээ болгон юумэнэй нэрэтэйнь харуулхада зохид гээшэ. Жэшээнь, Бадма уншана, үхибүүд наадажа байна, Баяр һууж байна гэхэ мэтэ.

Юумэнэй нэрэ глагол хоёртой танилсаһанайнгаа һүүлээр тэмдэгэй нэрэтэй **(ямар?** гэжэ асуудалтай) танилсаха болоно. Тэмдэгэй нэрэнүүдые юумэнэй нэрэтэйнь хамта харуулбал таарамжатай байха. Жэшээнь улаан сэсэг, дулаан үдэр үндэр гэр, томо загаһан г. м.

Энэ темэ соо зүришэлдэһэн удхатай үгэнүүд оруулагданхай, жэшээнь: халуун — хүйтэн, һайн — муу, хүндэ — хүнгэн, ехэ — бага, амтатай—гашуун г. м. Һурагшад эдэ үгэнүүдые бэшэг дээрэ зүбөөр бэшэхэ дадал абаха болоно.

Һурагшад бэлэдхэлэй класста мэдүүлэлтэй танилсажа, нэгэдэхи класста өөһэдөө мэдүүлэл зохёожо һураха. Ушар тиимэһээ нэгэдэхи класста мэдүүлэл гүхай мэдэсэеэ улам гүнзэгырүүлхэһээ гадна, мэдүүлэлнүүдые илгажа шадаха болоно. Ямар юумэндэ анхаралаа табилтайб? Түбхын түрүүндэ һурагшад мэдүүлэлнүүдые уншахадаа сэглэлтын тэмдэгүүдые, илангаяа асууһан, шангадхаһан мэдүүлэлнүүдые хоолойгоороо илгажа, интонаци, пауза зүбөөр хэрэглэжэ шадаха дадалтай болохо. Тиимэ дадалтай болгохын тула тусхай упражнени олоор дүүргүүлхэ.

Энэ темэ гаража байхадаа, һурагшадые мэдүүлэл зохёолгожо һургаха гээшэ тон шухала хүдэлмэринүүдэй нэгэн болоно. Һурагшадай бэшэһэн хүдэлмэринүүдые харахада, тэдэнэр мэдүүлэл зохёоходоо ядалдана. Багшанар энээндэ анхаралаа багаар табина гээшэ. Жэшээнь, олонхи үхибүүд мэдүүлэлээ **байна, байба, болобо, болохо, байдаг** г. м. глаголоор дүүргэдэг. Богонихон 8—10 мэдүүлэлтэй рассказ бэшэхэдээ, зарим һурагшад **байба, байна** гэһэн үгэнүүдээр мэдүүлэл бүхэнөө дүүргэнэ. Мэдүүлэлнүүдынь һонигүй. бэе бэедээ адлирхуу байдаг.

Энэ статья соо буряад грамматикын зарим хүшэр дүримүүдые нэгэдэхи класста хайшан гэжэ үзэхэ тухай богонёор хэлэгдэбэ. Эхин классай багшанар эндэ хэлэгдэһэн һанамжануудые хэрэглэжэ, түрэлхи хэлэ заалгые улам һайжаруулха бээ гэжэ найдагдана.

Д. ОШОРОВ.
РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын Национальна һургуулинуудай эрдэм-шэнжэлэлгын институдай Буряадай филиалай научна хүдэлмэрилэгшэ.

Кабельна промышленностиин бүхэсоюзна эрдэм-шэнжэлгын институдай высоковольтно корпус Москвада баригдажа дүүрэбэ. Энэнь орон дотор эгээ томошуулай нэгэн болохо юм.

Корпусой проектые «Кабельпромпроект» зохёоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Институдай корпус хабсарагшад Н. Шалаев, В. Катков, А. Чумаков, П. Каверзин гэгшэд высоковольтно түхеэрэлгэ суглуулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

...У, ХАТАР БЭЛЭГТЭЙ

...лон таряа хуряал- ... таряашадай ама- ...зүбөөр эмхидхэжэ, ...лаар хангаха гээшэ ...үйлэдбэриин үрые ...гэдэ нүлөөлдэг ...ааб даа. Тиимэһээ ...уламтанууд, Улаан- ...ын предприятинуудай ...и соёлой байшангай ...эдэнууд, һуралса- ...гаануудай уран һай- ... коллективүүд хүдөө ...дта гарадаг заншал- ...хой.

...энь, Улаан-Үдын ... заводой соёлой ... «Байгалай үүр ... гэһэн дуу, хатарай ... бригада, прибор- ... заводой концерт- ... Зүүн Сибириин гү- ... соёлой институдай ...да болон уран ... бусад коллекти- ...эдаа хүдөө нюта- ...ябажа, нилээн олон ...ые баясуулаа.

... хуряалгын халуун ... эхилээд байхада, ...ээд» гэжэ дуунай- ...альна бүлэг, ... гэжэ агитбригада ...ын аймагай һуурь- ... август һара соо ... харуулаа. Тиигэжэ ...йн, Ехэ болон Ба- ... Десятниковай, ...вын тракторна ...нуудта, полевой ста- ... 10 концерт харуул- ... гаран хүниие хан- ...

...ниин тэн багаар городой хоёр агитбригада Загарайн аймаг ошоо.

Хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэл бүтээдэг заводой концертнэ бригада Хориин аймаг гаранхай.

Нарин сэмбын комбинадай «Текстильщик» гэжэ соёлой байшангай концертнэ бригада сентябриин 8-һаа Улаан-Үдын аймагай ажахынуудаар ябажа байнхай.

Буряадай хүдөө ажахын институдай концертнэ коллектив Хэжэнгын, Яруунын аймагууд тээшэ сентябриин 15-да гараба. Тэрэ коллектив Н. Аюржанаевай хүтэлбэри доро аяншална.

Һаяын үдэрнүүдтэ БГПИ-гэй студенческэ клубай гэшүүд Зэдын аймаг, 1-дэхи педучилищиин дуушад, хатаршад Хориин аймаг ошохоор хараалагдана.

Гадна хүдөөгэй аймагуудай соёлшод баһал эбын түсэбтэй ааб даа. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай «Хоолосхон» гэжэ агитбригада совхозуудаар, колхозуудаар ходо ябадаг. Тиихэдээ имагтал концерт харуулдаг бэшэ, харин полевой стануудта улаан булан эмхидхэлсэдэг, ханын һонин гаргалсадаг.

Хүдөөгэй ажалшад дуу, хатар бэлэгтэй ерэһэн хүнүүдые хүндэтэйгөөр хүлеэн угтадаг.

В. ХАМАНОВ,
уран һайхапай республиканска байшангай методист.

Советскэ Союзай болон бусад гүрэнүүдэй хоорондо мэдээсэлнүүдэй талаар харилсаае үргэдхэлгэ хадаа КПСС-эй XXIV съезд дээрэ табан жэлэй саана дэбжүүлэгдэһэн ба партиин XXV съезд дээрэ саашадаа бүри хүгжөөгдэһэн Эб найрамдалай программын гол ёһонуудта гүйсэд дүүрэн харюусана. Энэньшье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, мэдээсэлнүүдээ андалдалга хадаа арадуудай хоорондоо бэе бэеэ ойлголсолго, соёл культурын, эрдэм наукын болон моральна баялигуудаараа тэдэнэй али алияа баяжуулха талаар нүлөөлхы ехэ хүсэтэй нүхэсэл болоно.

«Гүрэнүүдэй хоорондо бэе бэедээ этигэлсэлгын сэшон байдал байгуулха гээшэ бата бэхи эб найрамдалда аргагүй шухала байна. Нимэ оршон байдал хадаа арадууд бэе бэеэ бүри үлэмжэ һайнаар мэдэдэг, ойлгодог байха ёһотой гэһэн эрилтэ табина. Эгээл иимэ хараа байдал баримталан, нэн түрүүн, бидэ соёлой харилсаануудай болон хүн зоной али бүхы янзын харилсаануудай асуудалнуудта хандадаг байнабди», — гэжэ Берлиндэ болоһон Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференци дээрэ Л. И. Брежнев үнэн зүбөөр хэлэһэн байна.

Финляндиин ниислэлдэ жэлһээ үлүүхэнэй урда тээ 35 гүрэнэй толгойлогшод ба хүтэлбэрилэгшэдэй гараа табиһан Европодохи аюулгүй байдал болон харилсаа холбооной талаар зүблөөнэй

МЭДЭЭСЭЛНҮҮДЭЙ ТАЛААР УЛАСХООРОНДЫН ХАРИЛСААН

Түгэсхэлэй акт хадаа мэдээсэлнүүдээрээ уласхоорондын харилсаа бүри үргэдхэхэ хэрэгтэ шухала түлхисэ болоһон байха юм.

Советскэ Союз жэл бүри хэдэн гүрэнүүдһээ 20 мянга гаран нэрэтэй хэблэл худалдажа абадаг. Хэрбээ, жэшээнь, һүүлэй саг болотор манай розничио наймаанда оройдоол баруунай 4 газетэ үгтэдэг байгаа һаа, харин 1976 онһоо эхилжэ, капиталис оронуудай арба гаран газетэнүүдые наймаалхаа үшөө худалдажа абадаг болообди.

Манай орон жэл бүхэндэ 70 мянган нэрэтэй номуудые хари гүрэнэй хэблэлнүүдһээ баһал худалдажа абана. США-гай, Англиин, ФРГ-гэй, Италиин, Японой болон бусад оронуудай хэблэлэй фирмэнүүдтэй али алиндаа аша туһатай харилсаанууд хүгжэжэ байнхай. Имагтал нимэ харилсаа холбооной ашаар, жэшээнь, США-да, Ехэ Совет Энциклопедиин гурбадахи хэблэлэй оршуулга хэгдэнэ. Мүн лэ совет болон американ эрдэмтэдэй, хэблэлшэдэй хамтын оролдолгоор 1975 1976 онуудта медицинын, биологиин, химиин болон замбуулиин шэнжэлэлгын асуудалнуудаар олон тоото томо томо номууд гаргагдаа. Мүнөө үедэ манай ороной хэблэлшэд ондоо гүрэнүүдэй мэргэжэлтэдтэй сугтаа 150 шахуу хамтын хэблэл гаргахаа бэлдэжэ байнхай.

Гэхэтэй хамта Баруун гүрэнүүдэй нэгэ зарим бүлэгэйхид дэлхэй дээрэхи шэнэ эрхэ байдалые манай общество «үзэл сурталай добтололго» бэелүүлхэ зорилготойгоор хэрэгсээхэ гэжэ һэдэлгэ хэнэ. Тиигэжэ социализмын түшэг тулгууринуудые доторһоонь «хүдэлгэхөө», «һуладхахаа» оролдоно гэжэ бидэ һайн мэдэжэ байнабди. Теэд эдэ зорилгонуудаа сэхэ хэлэдэггүйнь мэдээтэй ха юм даа. Харин «үзэл сурталай ба мэдээсэлэй сүлөөтэ урадхалай» ёһонуудые бодотоор бэелүүлхэ гэһэн худал хуурмаг, хии хооһон эрилтэнүүдээр тэдэнээ үнэн дээрээ нюуна. Тиигэбэшье бодото дээрээ «сүлөөтэ урадхалаа» гансал тала руу шэглүүлхэ гэжэ нэтэрүүгээр оролдоно. Энээнһээ байтагай баруунай түрүү гүрэнүүдэй зэмээр мэдээсэлнүүдээ андалдаха талаар адли бэшэ эрхэ, хойшолон Советскэ Союзда тохёолдоно.

Нэгэ хэды жэшээнүүд. 1975 ондо Советскэ Союз Баруунай гүрэнүүдһээ хэблэлэй бүтээлнүүдые худалдажа абахадаа баруун оронуудай совет хэблэл худалдажа абагшаһаа хоёр хахадһаа үлүү дээшэ мүнгэ гаргашалһан байна. Англи, Голланди болон Швейцариһаа хэблэл манай худалдажа абаһамнай тэдээндэ худалдагшаһаа таба дахин ехэ болоно, США, Франци болон Австриһаа — хоёр дахинһаа үлүү болоно.

Нүгөө талаһаань, үнгэрхэдөө, Хельсинкидэхи зүблөөнэй һүүлээршье хэблэл гадаадаһаа худалдажа абадаг совет эмхинүүд урданайхидаал адли элдэб хэблэл худалдадаг баруун гүрэнүүдһээ арсалта абана. «Түмэр хүшэгэтэй оронуудта эльгээгдэхэгүй!?» гэһэн үгэнүүдээр өөһэдынгөө арсалта гэдэ үндэһэлнэ. Жэшээнь, 1974—1975 онуудай ном худалдаанай американ справочник дотор СССР-тэ эльгээгдэжэ болохогүй номууд тусгаар тэмдэглээтэй байха юм.

СССР болон Баруун оронуудай хоорондо мэдээсэлнүүдэй талаар харилсаа үнгэргэхэ хэрэгтэ баруунай хэблэлэй хэтэрхэй ехэ үнэ сэнтэй байһаниинь һаад тойбо ушаруулна. «Нью-Йорк таймс» газетэ агаарай почтоор абажа байхаар жэлэй захил, жэшээлхэдэ, 2982 доллар (2244 түхэриг тухай) болоно. Тиихэдээ бодото дээрэ захил хэжэ шадахаар бэшэ үнэтэй болоно ха юм. Миин почтоор захихада — 200 доллар (165 түхэриг), тиигэхэдээ «Нью-Йорк таймс» газетэ һара оложо хүрэхэ байна. «Вашингтон постын» жэлэй захил миин почтоор асархада 188 долларто (142 түхэриг) шахуу), «Чикаго трибюн» — 206 долларто (155 түхэриг) болохо юм. Лондоной «Таймс» жэл соо захихада 51.5 фунт стерлингтэ (68,5 түхэриг), парижан «Монд» —530 франкда (81 түхэриг шахуу) болодог юм. Баруун гүрэнүүдтэ номууд СССР-тэ орходоо нилээд дээгүүр сэнтэй байна.

Гэхэтэй хамта манай «Правда» газетэ ямаршье баруун орондо агаарай почтоор абахаар захихада 14,4 доллар (11 түхэриг шахуу). «Известия»—12 доллар (9 түхэригһөө үлүүтэй). «Литературна газетэ»—14,4 долларто (11 түхэриг шахуу), «За рубежом»—18 долларто (14 түхэригһөө бага) болодог.

Мэдээсэлэй талаар харилсаагаа үргэдхэлгэдэ хэлэнэй илгаа үнэн дээрээ һаад ушаруулна. Теэд энээниие усадхахын түлөө Советскэ Союзда жэшэшэгүй ехэ юумэн баруун оронуудай ехэнхидэ орходоо баһал хэгдэнэ.

Гансал үнгэрһэн табан жэл соо СССР-тэ 48 хари хэлэнһээ 10 мянга шахуу элдэб номууд оршуулагдажа, бүхыдөө 360 миллион хэһэгээр хэблэгдэһэн байха юм. Тиигэхэдээ хари гүрэнэй литература СССР-эй арадуудай хэдэн арбаад хэлэн дээрэ оршуулагдан гаргагдана. Хари хэлэнһээ оршуулагдаһан номуудые хэблэн гаргалга саг үргэлжэ үргажа байнхай. Жэшээлхэдэ, һүүлэй жэлнүүдтэ ФРГ-гэй авторнуудай номуудай ба брошюрануудай тиражай жэл бүриин үргалта 12 процент болоо, англиин авторнуудай —16 процент шахуу, США-гай авторнуудай — гурбачай нэгэ хуби, харин Францийн авторнуудай — дүрбэнэй гурбан хубиһаа үлүү болонхой. Гэхэтэй хамта олон томо капиталис гүрэнүүдтэ совет авторнуудай номууд айхабтар багаар хэблэгдэдэгһээ гадна, жэлһээ жэлдэ ном гаргалга доошоо болож байнхай.

Адлирхуу байдал хари хэлэнүүдые шудалалгада тохёолдоно. СССР-эй дээдэ болон дунда һургуулинуудта англи хэлэ 12 миллион хүн шудална немец хэлэ—11 миллион, француз хэлэ—2,5 миллион һурагшад ба студентнэр. Энэнь гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, хари гүрэнэй мэдээсэлнүүдтэй танилсаха хэрэгые хараа байсэ хүнгэдхэнэ ха юм. Тиигэхэдэнь Англида оройдоол 12 мянган, бүхы һурагшадай тоогой 0,1 процент болохо һурагшад ород хэлэ шудалдаг байха юм.

Һурагшадай тоо США-дашье, СССР-тэшье адлирхуу юм. Зүгөөр Совет орондо дүрбэн һурагшын нэгэнэй англи хэлэ шудалдаг һаань, харин США-да мянга хахад шахуу һурагшадай оройдоол нэгэниинь ород хэлэ үзэдэг байха юм.

Оронуудай хоорондоо мэдээсэлнүүдээ андалдаха ябадал алишье талаһаа адли эрхэтэй адли хэмжээнэй байха зэргэтэй. Нимэ харилсаанууд Хельсинкэдэ болоһон түүхэтэ зүблөөнэй шиидхэбэринүүдээр хараалагдаһанай ёһоор энэрхы найрин, эб найрамдалай хэрэгтэ алба хэхэ ёһотой гээшэ.

Автандил РУХАЗДЕ
АПН-эй шэнжэлэгшэ.

МАНАЙ АЙЛШАН

Ленинградай политехническэ институдай доцент, химиин эрдэмэй кандидат Борис Яковлевич Розен хими тухай һонирхолтой олон зохёолнуудаараа Совет ба харин гүрэнүүдэй уншагшадые ехэтэ һонирхуулдаг юм.

Б. Я. Розеной бэшэһэн гушаад дүрбэн ном ород, украин, белорус, узбек, татар, грузин, туркмен болон хари гүрэнүүдтэ поляк, англи хэлэнүүд дээрэ гаргуулагдаһан байна. Эрдэмтэн, уран зохёолшон Б. Я. Розен «Үндэр орьёлнуудай нюусанууд» гэжэ һүүлшынгээ номые энэ жэл Фрунзе хотодо киргиз хэлэн дээрэ гаргуулаа.

Һаяхан нимэ һонин хүнтэй хөөрэлдэхэдэ, тэрэнэй ажал хэрэгээр, саашанхи зорилгонуудаарнь һонирхообди. Энэ хөөрөөгэ уншагшадайнгаа анхаралда табинабди.

АСУУДАЛ. Борис Яковлевич, та эрдэмтэн хүн байнат. Танай ажал ябуулгада уран зохёол ямар һүури эзэлнэб? Хэзээ, ямар ушарһаа уран зохёолтой холбоотой болоо һэмта?

ХАРЮУ. Нимэ ушар болоһон юм. Би 1952 ондо Ленинградай олон залуушуулай урда пластмасс тухай лекци уншаа бэлээб. Тэндэ «Молодая гвардия» гэжэ хэблэлэй редактор намтай уулзажа, «Химиин орёо үгэжэлтэ, ябаса тухай тон ойлгосотой. Һонироор хөөрэбэт», — гэжэ хэлээд, ном бэшэхыемни дурадхаа һэн.

АСУУДАЛ: Та мүнөө юун тухай ном бэшэжэ байнаб?

ХАРЮУ. Далайн өөрөй ашагта малтамал ашаглалгада оруулха тухай, полимерэй шэнэ тухайнууд ба шэнгэнүүрэй талаар уһаннаа хүнгэн 340—400 градус халуунда хайладагагүй химиин шэдээр хэгдэһэн шэнэ уһаба болон, бэшэшье һонин бодосууд тухайда бэшэжэ түсэбтэйб.

АСУУДАЛ. Борис Яковлевич, эрдэм техникэ тухай зохёол юугээрээ үнэ сэнтэй гэжэ һананат?

ХАРЮУ. Эрдэм техникын талаар зохёолнуудые шэнжэлһэн зарим шүүмжэлэгшэд миин лэ зохёолой жанр гэдэг. Ёһотой зохёол гэжэ тоолодоггүй. Тиимэшье гэлэй, тээд замбуулинай, атомай үе сагта эрдэм техникын талаар зохёолнууд хүнды хэрэгтэй гээшэб. Юуб гэхэдэ, ухаагаа дэлгэлүүлхэ, юумэ ехээр мэдэхэ, бүтээн зохёохо, нээхэ хэрэгтэ туһатай гэжэ һанагдана.

АСУУДАЛ. Та «лирик» бэшэ, харин «химик» болоно гээшэ бээзэ? Тингэжэ «лиригүүд» тухайда юун гэжэ һанат?

ХАРЮУ. Би «лирик» тухай ехэ һайнаар бододогби. «Лирик» хадаа хүнэй мэдэрэл, хүнэй ухаа тон зүбөөр, наринаар харуулжа шадаха хүн болоно. Нимэ хүн уран зурааашын удха түгэлдэр бүтээлдэ, мүн баһа хабарай наранай урихан «миһэрэл доро» задаржа байһан сэсэгтэ баярладаг шуу. Гэхэтэй хамта, би өөрөө багахан «лиригби» гэжэ һанагшаб. Тиимэһээ энэ ушар эрдэм, техникэ тушаа уншагшадта зөөрэхэ хэрэгтэйшэ ехэ түһалдаг байна. Эрдэм тухай хүн бүхэндэ ойлгосотойгоор бэшэхэ, хөөрэхын тула эрдэмтэн бүхэн лэ баһа «лирик» байха зэргэтэй.

АСУУДАЛ. Эрдэмэй фантастика тухай юун гэжэ боддонот. Дуратай автор нуудтнай хэд бэ?

ХАРЮУ. Эрдэмэй фантастика би ехэ дуратай хүм.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

„БУРЯАД ОРОН-76“ ФОТО-КОНКУРС

Буряад оронойнгоо бартаа ехэ тайгаар ябаа һаа, модон ведэ дүүлин гараад, оршон тойроноо болгоомжотойгоор хаража һууһан хэрмэ харагһан байхат.

О

Загаһаар баян хадын голдо хахуули хаяхадаашье урматай.

Д. ДУГАРОВАИ фото.

АВТОБУСООР ШАГНАГДАБА

Захааминай аймагай Михайловкын дунда һургуули республика дотороо эрхимүүдэй нэгэн юм. Тус һургуулиин директорэр РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша В. С. Попова хүдэлдэг.

Һурагшадай үйлэдбэриин бригадын хүдэлмэри энэ һургуулида һайнаар ябуулагдана. Зуһайнгаа амаралтын, хабарай тариалгын, ургаса хуряалгын үеэр түрэл совхоздоо ехэ туһа хүргэдэг байна.

Һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд хоорондо үнгэргэгдэһэн бүхэроссин халгада Михайловкын дунда һургуули түрүү һуури эзэлжэ, РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын эгнэһөө «КАЗ-685» гэжэ автобусоор шагнагдаба.

Нимэ шагналда хүртэһэнэйнь дашарамдуулан баяр ёһолой линейкэ эндэ болобо.

Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр Б. Д. Ангархаев энэ линейкэдэ байлсажа, һурагшадые, һургуулиин багшанарые халуунаар амаршалаад, саашадаа бүри һайн амжалта туйлахыень хүсөө.

И. ПОЛОМОШНОВ.

ЧЕМПИОН БОЛОБО

СПОРТ

Далхэйн таба дугаар чемпион, спортын габьяата мастер Али Алиевай нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө дурэ булаалдалгын барилдаагаар Махачкала хотодо үнгэргэгдэһэн улсхоорондын мүрысөөндэ манай барилдаашад хабаадаба.

Хүдөөгэй спортсменүүдэй дунда СССР-эй чемпион, спортын мастер, «Урожай» бүлгэмэй областной советэй инструктор Илья Гармаев энэ мүрысөөндэ хабаадажа, хөёрдохи жэлээ удаа дараалан түрүү һуури эзэлбэ. Чехословакиин бүхэ Клинтые, Краснодарай барилдаашан спортын мастер Козляковые, Болгарин Арадай Республикын спортсмен Баевые нютагайнай хүбүүн илаһан байна.

Энэ мүрысөөндэ хабаадаһан спортын мастер Г. Махутов, багшанарай институт дүүргэһэн Б. Дашинамжилов тус тустаа 4-дэхи, 5-дахи һууринуудта гараба.

В. ГАРМАЕВ.
«Урожай» бүлгэмэй областной советэй түрүүлэгшэ.

БИИРЭ ДОРО БУРЯАД ОРОН

Уһан шэрээр бүтээдэг Москвагай гушаад уран зураашад манай республикада ерээ. Тэдэлэр олон аймагуудаар ябажа, байгалиин үзэсхэлэн һайханиие, ажалша зоной ажабайдалые зураглаха хүсэлэнтэй юм. Зарим зураашад Байгал-Амарай түмэр замай барилгада бүтээлнүүдээ зорюулха. Айлшадтай хамта хүдэлхээ Буряадай зураашад БАМ болон хүдөө нютаг гаралсаа.

Манай корр.

АРТИСТНАР ХАРГЫДАА

Хэрэнэй соёлой бэйшангай дэргэдэхи агитбригада Түнхэнэй тарьяашадта концерт харуулжа ябаһаар. Үдэр бүхэндэ артистнар харгыда. Һаяхан Саяанай совхозой механизаторнууд шэнэ дуунуудые шагнажа, хатарнуудые хаража, Людмила Хахалова, Ольга Борхонова, Екатерина Қонылова, Елена Срыбная гэгшэдтэ халуун баяр хүргэһэн байна.

Л. ИРИНЦЕЕВ.

РИНГ ДЭЭРЭ ЗАЛУУШУУЛ

Залуушуулай дунда боксоор РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һалхан Таганрог хотодо боложо дүүрэбэ. Россин Федерациин олон область, хизаар ба автономито республикануудай залуу бэрхэ боксёрнууд энэ наадаанда хабаадаһан байна.

Буряадай багшанарай институдай 2-дохи курсын студент, спортын мастерта кандидат хүнгэхэн шэнгүүртэ Виктор Намжилов ринг дээрэ гаража тулалдахадаа, бүхы уулзалгануудаа эдэбхитэй шангаар үнгэргэжэ, бултыень илаад, РСФСР-эй чемпион болобо.

Энэ жэлдэ В. Намжилов ехэ амжалта, илалта туйлаһан байна. Тэрэ «Буревестник» бүлгэмэй Россин ба Тубэй Соведүүдэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүдтэ илажа гараа һэн.

Тэрэнэй хамта һурагшад Виктор Тресекин гэгээн хүнгэн шэнгүүртэ тулалдахадаа, 3-дахи һуури эзэлбэ.

ГТО до анхаралаа хандуулая

ГТО-гой олон зүйлөөр Алас-Дурна зүгэй зониы мүрысөөн Южно-Сахалинск тодо болобо. Юһэн сургалдагнал команда энээндэ хабаадаһан байна.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр Приморин хизаарай ГТО-гой значкистнууд эрхимлэжэ, зоныя чемпионууд болобо. Сахалинай областиин спортсменүүд — хоёрдохи, Читын областиин түлөөлэгшэд гурбадахи һууринуудта гараа. Манай команда зургаадахи һуури эзэлбэ.

Бурлад орондо ГТО-гой зоны комплекс тушаалгада анхарал үшөө һулаар хандуулагдаһаар байһые энэ наадан дүнгүүд элирхэйлэн гэршэлнэ.

Манай спортсменүүд соо һоо эдир хүбүүн Толя Фарков, спортын ветеран Павел Лаптев гэгшэд ябала һайнаар мүрысэжэ, хоёрдохи һууринуудые эзэлбэ.

Командынгай хэдэн тэшүүд зарим зүйлнүүдээр илаһан байна. Жэшээнь, дурбэдэхи шатада Леонид Астраханцев, Юрий Восводин гэгшэд 3000 метрэй урилдаанда түрүүшын хоёр һуури эзэлбэ. Гурбадахи шатада Надежда Виноградова—100 метрто, Наталья Бесолова 500 метрэ эрхимлээ. Дурбэдэхи шатада Игорь Соколов 100 метрэ урилдаанда илаһан, харин Федор Гицевичүс 3000 метрэй зайда хоёрдохи һуури эзэлһэн байна. Анна Старкова граната 43 метрэ шэдэжэ, шалгарһан байха юм.

ХЮЛГЭ ДЭЭРЭ «ШУУРГАТАЙ»

Залуу шатаршадай дунда Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Шатарай клуб соо боложо үргэлжэлһөөр.

Долоодохи, наймадахи наадануудай шанга тэмсэлдэ үнгэрбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ шатарай хюлгэнүүд дээрэ «шуургатай» байгаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Долоодохи наадаанда Л. Александров Р. Ивановтой уулзаба. Хараар наадагшань француз хамгаалалта хэрэглэһэн байна. Эдэнэй парти тэнсэлээр дүүрэхэеэ болохо хэн. Тээд Иванов хюлгэ дээрэхи байдалые буруугаар сэгнэжэ, талаан туршаад үзэхэ гэбэ. Тиихэдэ алдуу гаргажа, 41-дэхи ябадалда шүүгдээшэ.

Зүүн Сибириин технологическа институдай 3-дахи курсын студентнэр Павел Кликунов—Александр Матвеев гэгшэдэй уулзалга шатарта дуратайшуулай анхарал татаба. А. Матвеев энэ удар һэримжэтэй хөрхоор, һайнаар наадажа илаһан байна.

Будажаб Занданов Олег Семеновтой уулзахадаа, Уфимцевай хамгаалалта хэрэглэжэ, түрүүшын ябадалнуудаа буляу бандалтай болобо. Байдал һанжаргуулһан тула О. Семенова шанарза тэхэ ушартай болоо һэн. Тээд энэншье буруу һүрэжэ, 29-дэхи ябадалдаа шүүгдэбэб гэжэ мэдэрһэн байгаа.

Наймадахи наадаанда Л. Александров—А. Матвеевые, В. Плеханов—П. Кликуновые, С. Веснин—М. Леоновые, Б. Занданов—С. Игнатовые шүүгээ.

Найман наадаанай һүүлээр Будажаб Занданов 7.5 очкотой болоноод. 5.5 очконуудтай В. Плеханов, М. Леонов удаадахи һууринуудые эзэлнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ГАВАНА

АМЖАЛТА НЭГЭДЭЛЬЕЭ ЭХИТЭЙ

ТАСС

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудтай, нэн түрүүн Советскэ Союз ба Кубатай Гайанын харилсаа холбоое хүжөөн бэхижүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргаһабди гэжэ Гайанын арадай түрүү үзэлтэй партиин генеральна секретарь Чедди Джаган хэлээ.

Ишэ орохон мэдээсэлнүүдэй ёһоор, тэрэ Гайаны нииислэл — Джорджтаун хотодо журналистнуудай урда үгэ хэлэхэдээ, мүнөө үедэ Гайанада, мүн Карибскэ далайн оршондохи эдэбэ оронуудта түрүү һайн хубилалтанууд замаар дабшахын түлөө тэмсэдэг демократическа ба патриотическа хүсэнүүд улам эдэбхижэжэ байна гэжэ мэдүүлбэ.

Бэсэ даахан байдалтай политическа, экономическа харааа шэглэл бэелүүлхэдэнь, США түрүүтэй улсхоорондын империализм эдэ оронуудта һаад тойбо татаһаар лэдэнэ гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

ГАВАНА

Лаосой-Кубын хани барисаан бэхижэнэ

ТАСС

Социализмын хүсэнүүдые бэхижүүлгэ бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангаха шухала нүхэсэл болоно гэжэ энэгэн найдажа байһанаа Кубын Республика, Лаосой Арадай-Демократическа Республика мэдүүлнэ гэжэ Лаосой Арадай революционно партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, ЛНДР-эй премьер-министр К. Фомвихан түрүүтэй ЛНДР-эй партийно-правительственно делегацин хаба Кубада ерэлгын дүнгүүд түхай эндэ толилогдоһон хамтын коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Вьетнамай, Камбоджын, Анголын арадуудай түүхэтэ илалтануудые Куба, ЛНДР халуунаар амаршална, апартеидэй гэмтэ ябуулгануудые илааһан Намибиин, Зимбабвегэй, Урда Африкын арадуудай тэмсэлэй һанал нэгэтэйгээ байһан тухайгаа мэдүүлнэ гэжэ коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ.

Фашизмда эсэргүүсэн тэмсэдэг Чилиин, Уругвайн, Парагвайн ба Латинн Америкын бусад оронуудай арадуудтай һанал нэгэтэй байһан тухайгаа хоёр делегаци тэмдэглэбэ. Луис Корвалан ба Латинн Америкын түрмэ шоронгуудта тамалагдан хаагдажа байһан бусад хүнүүдые дары сулоолхо эрилтэ табла.

БОНН

Ажалшадай туһада харюусаһан политика

ТАСС

Улсхоорондын шахардуу байдал һуларуулха политика бэелүүлжэ үргэлжэлүүлгэ ФРГ-гэй ба социалис оронуудай хоорондын алиндань ашагтай туһатай харилсаае хүгжөөхэ тон шухала эрхэ нүхэсэл болоно гэжэ нэгэдэлһэн немец профсоюзуудай эмхин (ФРГ) правлениин оронгой промышленна томо ехэ түбүүдэй нэгэндэ—Билефельдэдэ тэмдэглэһэн байна.

Нимэ политикые үргэлжилэн ажаллаад, профсоюзуд эдэбхитэйгээр дэмжэнэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэнь нииитын ондо ондо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаае улам хүгжөөхэ, хүдэлмэригүйшүүлые үсөөрүүлхэ юм гэжэ профсоюзай эмхин правлениин тунхаглалһан мэдүүлэгдэнэ.

Гэхэ зуураа зүүнэй оронуудтай худалдаа наймаа эрхилхэдэ, «политическа хашалта» хэжэ гэһэн ФРГ-гэй харгис хүсэнүүдэй тэмдэгнүүд эрид буруушаагдана.

БЕРЛИН

„Интерспутнигай" Соведэй заседани

ТАСС

«Интерспутник» гэжэ улсхоорондын системын ба замбуулинай холбоо холбоонной эмхиин Соведэй заседани Берлиндэ боложо дүүрэбэ. Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Кубын, Монголой, Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай ба Чехословакиин делегацинууд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаа. Электрын ба почтын хэлхэе холбоогой талаар СЭВ-эй сагүргэлжын комиссиин, радиодамжуулга болон телевидениин (ОИРТ), «Интеркосмосой» улсхоорондын эмхиин түлөөлэгшэд адаглалгад боложо хабаадалсаһан байна. Хэдэ хэдэн шухала документнүүд абтаа.

БЕЙРУТ

Хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ

ТАСС

Ливанай президентэр һунгагдаһан И. Саркисай, ООП-ой гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Я. Арафадай, Сириин оборонын министр генерал М. Джамилин, Араб оронуудай лигын генеральна секретарь Х. С. Эль-Холиин хооронда хөөрэлдөөн уулзалга Ливанай хилэ шадархи Штора хотодо болобо. Ливанай асуудалые хэлэлцэхэ хоёрдохи уулзалга хабадагшад зүбшэн хэлсээ. Габашье эдэнэр һайн дүнгүүдые туйлажа шадаагүй. Эдэнэй эхилэл уулзалга сентябриин 24-дэ болоно.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ Ливаный фронтнууд дээрэ сэрэгэй ябуулганууд үргэдэхэн байна. Ниислэл хотодо, мүн оршон тойронхи нютагуудта буудалдаанууд болоо. Эдэ үдэрнүүдтэ зуу шахуу хүн шархатаһан, шархатаһан байха юм.

АНКАРА

ДЕМИРЕЛИИН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ТАСС

Улсхоорондын шахардуу байдалай һуларжа байһаар ушар шухала удха шанартай байна гэжэ мини хүтэлбэрилдэг правительство тоолоно гэжэ Турциин премьер-министр С. Демирель мэдүүлбэ. Энэ талаар манай правительство хүсэнэй оролдого гаргаха юм гэжэ тэрэ энэдэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Социалис оронуудтай худалдаа наймаанай, экономическа харилсаагаа үргэдхэхэ хүсэлэнтэй байһан тухайгаа С. Демирель мэдүүлбэ.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудтай тогтооһон харилсаа холбоомнай мүнөө үедэ хүшэр хүндэ байдалда ороод байна гэжэ Демирель хэлээ.

КАИР

Хүнтын удамаршые амаршалба

ТАСС

Чилиин сэрэгэй хүнтын харата муухай ябуулгануудай политикые бүхы дэлхэйн арад зоной буруушаажа байхадань, Египедэй хүтэлбэрилэгшэд диктатораа засаг захиргаание пайшааха байһанаа элирхэйлнэ. Чилиин бээ даахан байдалтай болоһон үдэрөөрнь АРЕ-гэй президент хүнтын удамаршада амаршалһан телеграмма эльгээһэн байгаа. Энэ үдэртэй дашарамдуулан, А. Садат үнэн зүрхэнэй амаршалга эльгээхэдээ, Пиночедэ өөртэнь элүүр энхэ, зол жаргалтай ябахые хүсэнэ.

ЗАМБИ ТҮБИИН ЗҮГ БҮХЭНҺӨӨ

КОПЕНГАГЕН. Шаажан амһарта шудхан гаргадаг заводой 1.200 хүдэлмэрищэд бүһалаган илалтаар дүүрэбэ. Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха эрилтэнүүдые эдэнэр табиһан байгаа. Даниин бүхы ажалшад бүһалаганашадые дэмжэнэ. Заводой хүдэлмэрилэгшэдтэй һанал нэгэтэй байһанаа мэдүүлһэн, нииислэл хотын ажалшад хоёр жагсаал үнгэргөө. Оронай олон профсоюзууд эдэнэртэ мүнгөөр туһаламжа үзүүлбэ.

НЬЮ-ЙОРК. Калифорни штадай Лос-Анжелес хотын автобусой 5.000 жолоошодой бүһалаган илалтаар дүүрэбэ. Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, тэдхэмжэ нэмэхэ эрилтэ табяад, тэдэнэр 3 һара шахуу ажалаа хаяһан байгаа юм. Хотын засаг захиргаан дуугүрэхэ баатай болоһон байна.

ГАВАНА. 1977 оной эхиндэ үнгэргэгдэхэеэ байһан бүгэдэ нийтын һунгалтада хабаадахын тула Ямайкын хүсэнүүдээ шанга хүрэгаамжалжа байна гэжэ Ямайкын премьер-министр Майкл Мэнли оронойнгоо түрүү үзэлтэй хүсэнүүдтэ хандаба. Арадай хүтэлбэрилхы национальна партиин нэгэ бүлгэмэй хэрэгдэһэн 38-дахи конференци Кингстондо үнгэргэгдэхэдээ үгэ хэлэхэдээ, ингэжэ тэмдэглэһэн байна. Ямайкын арад бээ даахан байдалайнгаа, социальна дабжалтын түлөө тэмсэнэ.

БЕРН. Швейцариин парламентын намарай сесси эндэ нээгдэбэ. Энэ жэлдэ хоёр миллиард франкда хүрэхэ гүрэнэй үри шэрние түлэжэ дүүргэхэ гэжэ бүхэн орёо шухала зорилго депутадуудай урда табигдаа.

ТОКИО. Осака, Фукусима, Окаяма префектуранууда нютагай засагай зургаануудта болоһон һунгалтын үедэ Японой Компартин шэнэ амжалта туйлаа. Муниципальна суглаануудта эдэнэр 3 һуури абаа. Осака префектурын Идзуми, Фукусима префектурын Иваки хотонуудай муниципалитедүүдтэ коммунистнууд һунгагдаа.

(ТАСС).

УНШАГТЫ һонирхохо байхат

ҮНДЭҺӨӨРНЬ МАЛТАБАЛ. ҮРЭЭ ТАРИ!

ПРИМОРИИН ... «Лесозаводский» гэжэ ... олзоборилгын ажахын ... мэрилзгиэ В. А. Буйвол ... шень («хүн үбһэ») ... талаар үниэй мэргэжэ ... юм. Уссурин тайгын соо ... сахадаа, тэрэ 237 грамм ... нүүртэй «хүн үбһэнэй» ... тушааһан байна. Мэргэжэ ... дэй тодорхойлноной ... тэрэ 200 шахуу жэл соо ... һан болоно. «Дундуур ... нүүртэй» үндэһэнүүдтэй ... суулхада, энэнь ээнэлһэ ... нараараа һурагүй ... һайн байха юм.

Буйволтанай табин ... дүүнэр «Лесозаводский» ... олзоборилгын ажахын ... ладаг. Энэ жэлдэ эдэнэр ... тадаа «өөр өөрын үндэһэ» ... һон байна. Жэлэй эх... хойшо тэдэ эмдэ оро... килограмм 400 грамм ... тэ шухаг тушаа эд ... тушааһаа.

«Хүн үбһэн» манай ... дотор гансал Уссурин ... соо ургадаг юм. Энэ ... шухаг ургамал сахин ... ха, һэрээхэ талаар ... ондо нулөө ехэтэй хэмжэ... абтаба.

XII ЗУУН ЖЭЛЭЙ ҮЕ...

ЭРТЭ УРДА сагай Су... да ажаһуугшад уран ... гартан, эрэлхэг сэрэгш... һаараа алдаршанхай. СС... эй Наукануудай академ... хеологиин институдай, ... миро-Суздальска музей... веднигэй экспедициин ... юумэнүүд энээние ... Эдэ шудхаажа, элдэб ... урладаг байһан хүнэй ... ской энэ жэлдэ олдоо. ... XII зуун жэлдэ хабаатай ... хан хубиин, түмэр хутаг... хан хайшанууд, ялан ... нууд, шабар ааһарты ... хэйнүүд, гоёолто зүүдэ... дые шудхадаг халиб ...

Гал гуламтаяа сахин ... эзбэгэ хэрэгсэлнүүдтэй ... Мориной тоног зэмсэгүүд, ... ритой хүнэй зэбсэг хэ... нүүд энээнэйшье эли... гэршэлнэ.

Эдэ бүхы зүйлнүүд В... миро-Суздальска музей... веднигтэ табигдаба.

«ТЕЛЕФОН-ДОКТОР»

ТЕЛЕФОНООР хүдэлм... дицинскэ албанай Вен... ниислэл хотодо байгуу... һаар табан жэл үнгэр... риин Арадай Республ... элүүрые хамгаалһын ... терство тэрэниие эмхидхэ... гүүлһан байна.

«Телефон-доктороой» ... хала юумэншнь юуб ... медицинын албан ... дэ һууһан хүнүүд ... шахуу хүн нэгэн ... дэ хандаха арсатай ...

БУЛАДЬАА БАТА Б...

БАРУУН ГЕРМАН... «Энка гланцштофф» ... нэ «Арекка» гэжэ ... ийн түлэн гаргажа ... Энэ үүлэн буладһаа ... ехэ бата бэхи юм. ... ехэ халуундаашье тэрэ ... һундаргүй. Хэмжэ ... һанда орходоо тэрэ ...

ҺАЛХЯАР ХҮДЭЛД... МАНТАН ТОМО ДВИГАТЕЛЬ

«ДЖЕНЕРАЛ ЭЛЕКТ... «Гамильтон стандарт» ... лахым фирмэнүүд ... хоёр жэл соо хамтаар ... да бэелүүлэн зохёоно ... ые хараална гээд ... бюллетень дотор мэдээ... Часай 36 километрэй ... гээ үлээһэн һалхиин ... двигатель 1.500 киловатт ... хаар хүдэлдэг... ... дэ хэрэгтэй ... ха юм. Энэ нөөр 45 ... дэрэй аранга дээрэ ... табигдаха юм.

ХЭН САКСОФОН БҮТЭЭГЭЭБ

БЕЛЬГИИН мастер ... Сакс (1814—1894 ...) ... софон зохёожо бүтээ... гаа.

Сакс Брюсселиин ... торидо хүүхэм ... кларнедүүдые ... Сүмоо сатта ... вой инструментүүд ... гө шанга аялгатай ... ниилүүлэх гэжэ ... Нэгэтэ тэрэ ... бэ. Кларнедэй ... сэтэй оходо ... одо, олон ... хэнэй ... струментын ... хан зэмсэгдэ ... рүүлэв һэн.

Тэрэ үедэ хүгжэмэй ... тайшууд энэ шэнэ ... баялгайгаар ... Юуб гэхэдэ, тэдэ ... һайхан аялга ... хүлэ ойлгоогүй ... дэлхэйн нэгэдэх ... ээр, чергиүн ... шахуу арад ... ляхандаг ... дунда алдаршал...

Редактор Р. Б. ГАРМАЕ...

Манай адрес, теле...

Индекс: 670000 ... Удэ, ул. Ленина, ... фоны: секретариа... общественная ... 2-36-62.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02445. Заказ №